zebraların hikâyecisi-1

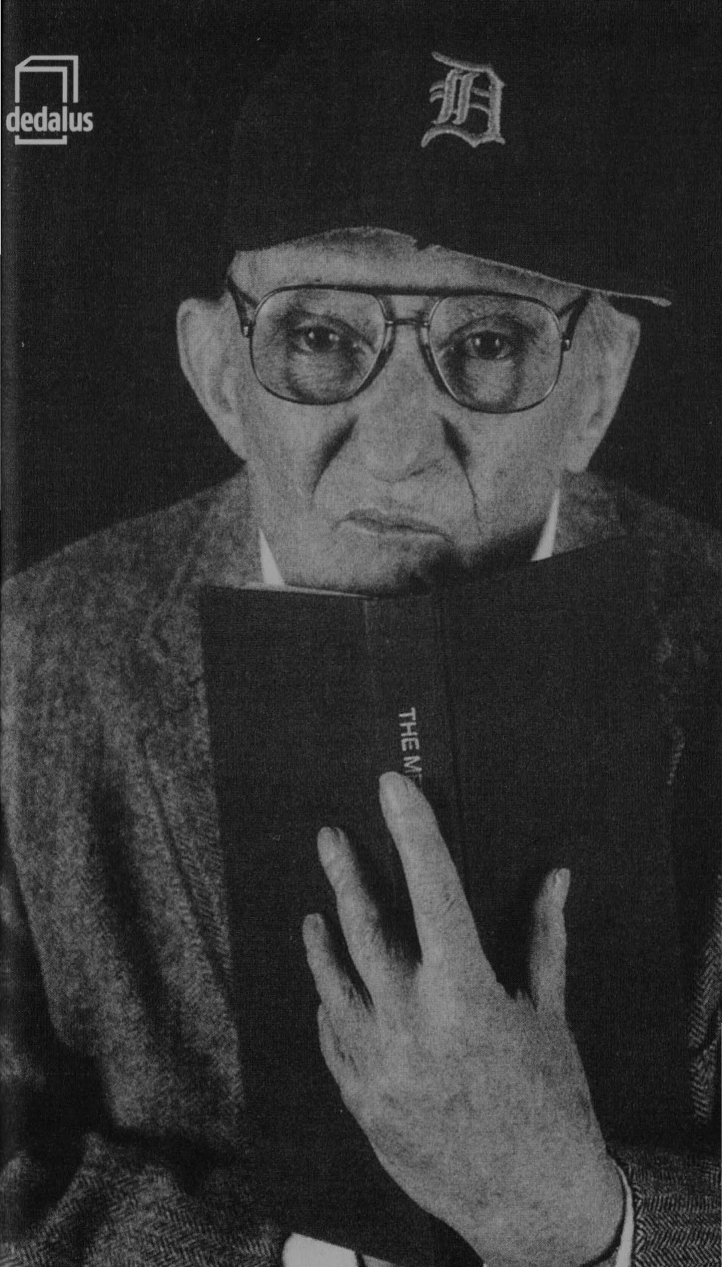
KEDİLERİN DİLİ

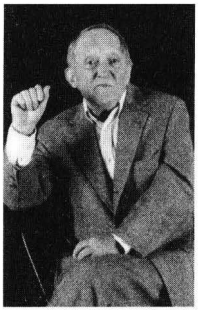

SPENCER HOLST

İngilizce Aslından Çeviren
Abdullah Başaran

dedalus

dedalus
D
THE M

"Dedalus mu? Severim. İyidir.."
Spencer Holst

© Dedalus Kitap - 2017

Yazar: Spencer Holst
Kitabın Adı: *Kedilerin Dili*
Orijinal Adı: *The Language of Cats*
İngilizce Aslından Çeviren: Abdullah Başaran

T.C. Kültür Bakanlığı
Sertifika No: 34356
Isbn: 978-605-9203-46-3

Dedalus Kitap: yüz yirmi üç
Öykü: kırk altı

Birinci Baskı: şubat iki bin on yedi

Genel Koordinatör: Fethi Karabali
Yayın Yönetmeni: Sedat Demir
Yayına Hazırlayan: Baran Güzel
Mizanpaj: Çelebi Şenel
Kapak Tasarım: Sancar Dalman

Baskı-Cilt: Şenyıldız Yay. Matbaacılık Ltd. Şti.
Topkapı /İstanbul (Sertifika No: 11964)

dedalus

Çatalçeşme Sok. Meriçli Apt. No. 44/101
Fatih / İstanbul
www.dedaluskitap.com
Tel: +90 212 513 03 43 • Faks: +90 212 513 03 44

KEDİLERİN DİLİ

ZEBRALARIN HİKÂYECİSİ - I

Spencer Holst

Çeviriye yaptığı değerli katkılardan dolayı
Sina Baydur'a çok teşekkür ederiz.

İngilizce Aslından Çeviren:
Abdullah Başaran

dedalus

Spencer Holst

Köylere kasabalara gidip çocuklara, teyzelere, amca ve yaşlılara, içerisine bir sürü kedinin doluştuğu anlatılar dillendiren eski kafa bir hikâyeci. Amerikalı, hatta tam bir New Yorklu. Allen Ginsberg, John Cage, W.S. Merwin, George Quasha, Hugh Seidman gibi diğer Amerikalı edebiyatçılarla birlikte, şehrin yeraltı edebiyatının karakterine uygun olarak hikâyelerini sahnelerde, kiliselerde, kahve köşeleri ve parklarda sergileyen bir cambaz, kelime hokkabazı, cin fikirli melek yüzlü modern masal ozanı. Yerel radyolardaki programları ve kaligrafi ağırlıklı suluboya çalışmaları gibi hiç fuzuli olmayan işlerle de uğraştı. Pek çok dile çevrilen *Kedilerin Dili* (1971) ile sessiz ama bayağı da kalabalık beynelmilel bir kitleye sahip oldu. 1977 yılında Amerikan Sanat-Edebiyat Akademisi ve Entitüsü tarafından Rosenthal Vakfı Ödülü verildi. Tüm öyküleriniyse, gençliğinde yazdığı üç beş öyküyü saymazsak *Hikâyeci Zebra*'da (1993) derleyip topladı, *Muhteşem Sessizlik* (2000) adında deneysel bir uzun öykü kaleme aldı. Ömrünü, yazar olmak uğruna erken yaşlarında geldiği New York'ta, son yıllarınıysa sanatçı ve yazarların çalışması için özel olarak tasarlanan Westbeth Sanatçılar Cemiyeti'nde geçirdi. 2001 yılında yaşamını yitiren Zebraların Hikâyecisi Spencer Holst, bize başkalarının, hem de çok başkalarının, hayvanların, ormanların, delilerin, sihirbazların, sahtekârların, aynaların ve aynaya yansımayanların şefkat dolu hikâyelerini bıraktı.

Abdullah Başaran

Doğup büyüdüğü Ankara'da ilahiyat, New York'taysa çağdaş sanat ve felsefe eğitimi aldı. *Post Öykü* dergisinde postmodern felsefe ve edebiyat teorisine katkılarda bulundu. Doktora çalışmalarını Stony Brook Felsefe'de hermenötik ve fenomenoloji alanında yürütüyor.

Bu öyküler birer klasik (ya da öyle olmalı); sadece olağanüstü değiller, eşi benzeri de yok bunların. Nükteli, sihirli, son derece hayreti mucip, bir sürü de tezatla dolu olan Spencer Holst'un öyküleri, hikâye anlatımının imkânlarına dair neyi bildiğimizi düşünüyorsak, bunu yeniden elekten geçirmemizi zorluyor.

Francine Prose

Harika bir kitap olduğunu söyleyebilirim... Açık mı açık ama bir o kadar da öyle her zaman anlaması kolay olmayan bir sevinç kaynağı.

Beverly Lowry, *Houston Chronicle*

Holst'un bize armağanı, hikâyeciliğin en eski ve en basit halini harika bir şekilde sunması. Antik Roma'da sokak köşelerinde onu hikayeler anlatırken hayal etmek o kadar da zor değil.

W.S. Merwin

Bizi hayal ürünü yeni dünyalara davet ediyor Spencer Holst; yalnızca düşünü kurduğumuz olasılıklara kapı aralıyor. Büyük hikâyeciden enfes bir kurmaca.

Raymond Mungo, *Mademoiselle*

Holst'un şiirin sözlü ve ahenkli açıklığıyla yazılmış öyküleri zehir gibi, evrenin gizemlerine dair bayağı etkileyici metaforlar.

Howard Kissel, *Women's Wear Daily*

İlk başta düşündüm ki Kedilerin Dili sadece iğneleyici harika bir masal kitabı. Ama sonra biraz daha derine daldım ve çok farklı *hissetmeye* başladım, anladım ki elimizde olan şey bir esrime meselesi.

Muriel Rukeyser

Mizah ve kurduğu ölüm sahnesi anlayışı, edebiyatın öncü kolunun bilge mizahçısı olarak özel bir konum kazandırıyor Holst'a.

The New York Times

Spencer Holst çılgın ve dahi bir yazar, tuhaf birlikteliklerin ve sürprizlerin üstadı, klişelere yeni soluk getiren bir ozan.

Jacqueline Shonerd, *Books West*

Bunlar ayaküstü yapılan acıklı bir gösterinin kalıpları, kurmaca gibi, fıkra gibi. Sözlü ifadenin çevriyazıları; ritimleriyse kahkahanın ötesine geçiyor.

John Hollander

Spencer Holst en iyi ihtimalle nutukları tutulmuş sihirbazlar topluluğuna hikaye anlatan bir gulyabanidir. Öyküleri sizi görünmez pelerinine bürünüp dünyanın tüm sırlarını gören bir kişiye dönüştürüyor.

Diane Wakoski

Zarif bir dil... Duru bir anlatım ve betimleme kabiliyetine sahip esnek bir söz dizimi, konuşmaları genelde veciz, yazma güdüsü şeytani, şefkatiyse melek gibi.

Robert Stock, *The Nation*

Sonsuza dek sürecek hikâyeler.

Donald Newlove

Spencer Holst'a bir "gulyabani" ve "şeytan" denir, ama kendisi bir melek gibi yazar – insanı harekete geçiren ve hatta teşvik edici güce sahip o enfes kurmacasıyla gamlı bir melek gibi.

Joseph Catinella, *Saturday Review*

Holst, uzunca bir süredir yeraltı edebiyatının en beğenilen isimlerinden, bu çalışmasıysa daha geniş kitlelere ulaşmalı.

Library Journal

Ayna-evrende yeraltı anonim kadim Aşağı Doğu Yakası Kafka düzyazı-şiirleri – gizemli bir gayrişahsilik, kendisinin peşinde olmayan – kabaca New York Amerikan argosu – Şehir argosu – Kof Buda merkezli masallar – Zamansal Mesafe üzerinden şimdiye bir dönüp bakmak – Bilim-kurgu Savaşları & Seksenler ve Polis Devleti'nde tıpkı benim gibi şimdiye dek yaşlanıp muşmulaya dönmüş olan Yazar – Hayal gücü 1940'ların Poe-eskinden Mailer'ın yeraltına, paranoyak troçkist Monroe Sokağı'na kadar gidiyor – Hasta bir yetenek, üçlü dörtlü şaşırtmacalar & tezatlar – aynı hayat gibi tutarsız, eski Kızılderili Aborijin bir hikâyeci – Hançervari Aydınlanmalar, Kahin'in "küçük fantezileri" – Sessiz canavar – Brooklyn Köprüsü'nü vuran fırtına – Zeka oyunları – Cezbedici! Cazibeli!

Allen Ginsberg

Bu hikâyeler
Oynak bir daktilo tarafından
Yazıldı,
Yazarı bir sihirbaz, bu öyle demek oluyor ki,
Sen
Bir hikâyeyi
Okuyabilirsin --
Ne yaptığını çok iyi bilebilirsin --
Onu yaparken de görürsün --
Ama yine de ne dönüp bittiğini anlayamazsın,
Üstelik onun kullandığı daktilo var ya
Öyle sıradan bir daktilo.*

John Cage

---

* John Cage, bu satırları yukarıdan aşağıya "S-P-E-N-C-E-R H-O-L-S-T" harflerini denk getirebilecek şekilde yazmış. Fakat Abdullah Başaran, bu şekilde çevirmeyi başaramadı. Bunun çok zor olduğunu kabul edelim ama. (e.n)

Bu kitap,

Sebastian ve Dawn Holst'a

ve

yüksek sesle okuyacak olan yabancıya ve onu dinleyene

ithaf edilmiştir; ama yine de...

Edebiyatın böyle çiftlerinin hepsine birden ithaf edilmiştir.

"..., ve genel itibariyle, insanların birkaç temel yasasının çiğnenmesinden insanoğlunun sefaletinin ortaya çıkması – bir tür olarak özümüzün bugüne değin o ham, işlenmemiş unsurlarına sahip olmamız – ve şimdi de toplumsal koşullar hakkındaki o büyük sorun üzerine düşünülen tüm fikirlerin halihazırdaki karanlığı ve cinnetinde, kişinin, yani her bir bireyin bir takım sıra dışı ve oldukça da rastlantısal şartlar altında huzur bulabilmesinin mümkün olması."

Edgar Allan Poe

The Domain of Arnheim

HİKÂYECİ ZEBRA

Evvel zaman içinde kendisini aslan sanan bir Siyam kedisi varmış ve Zebraca konuşurmuş öyle ileri geri.

Bu dil, Afrika'nın çizgili atlar ırkı tarafından kişnenirmiş.

Şöyle bir olay olmuş: Masum bir zebra vahşi ormanda yürürken diğer yönden de küçük bir kedi çıkagelmiş; karşılaşmışlar.

Siyam kedisi düzgün bir Zebraca aksanıyla "Merhabalar!" demiş. "Gerçekten de harika bir gün değil mi? Güneş parlıyor, kuşlar ötüyor, dünya bugün tam da yaşanacak müthiş bir yer, değil mi!"

Bir Siyam kedisinin neden zebra gibi konuştuğunu anlayamayan zebra şaşkına dönmüş ve nedense tepesi atmış.

Bunun üzerine küçük kedi onu aceleyle bağlamış, öldürmüş ve gövdesinden kalan lezzetli parçaları inine sürüklemiş.

Kedi böyle böyle aylarca zebra avlamaya devam etmiş başarıyla, her gece zebra bonfilesiyle beslenmiş ve derilerinin iyi parçalarından, Eski Siyam Kraliyeti'nin şımarık prenslerinin sevdiği modaya uygun papyon, kravat ve geniş kemerler yapmış.

Arkadaşlarına karşı sanki bir aslanmış gibi hava atmış ve onlara zebraları avladığını delil olarak göstermiş.

Zebraların keskin burunları aslında etrafta aslan olup olmadığını haber verirmiş. Ama çok sayıda zebra ölümleri çoğunu o bölgeye gitmekten de vazgeçirmiş. Hurafe bu ya, ormanın bir aslanın hayaleti tarafından lanetlendiğine karar vermişler.

Bir gün zebraların hikâyecisi salına salına yürüyüp ve tam da kafasında diğer zebraları eğlendirecek hikâyeler kurmaktayken, birden gözleri parlamış ve "Tabi ya! Onlara bizim dilimizi öğrenip konuşan bir Siyam kedisinin hikâyesini anlatacağım! Ne fikir ama! Hepsini kahkahaya boğacak!" demiş.

Tam o sırada önüne bir Siyam kedisi çıkmış ve "Merhabalar! Bugün hava harika, öyle değil mi?" diye sormuş.

Hikâyeci zebra, bir kedinin kendi dilinde konuşmasını duyunca tepesi atmamış çünkü o sırada tam da bunu kurgulamaktaymış.

Kediyi baştan aşağı iyice süzmüş ve nedendir bilinmez ama kedinin bakışlarında sevmediği bir şey görmüş, bundan dolayı kediye arka bacaklarıyla bir çifte sallamış sonra da öldürmüş onu.

Hikâyecinin vazifesi budur işte.

MONA LİSA BUDA'YLA KARŞILAŞIR

Yukarıda, cennette, perdeler kıpırdadı, perdeler kıpırdadı, perdeler kıpırdadı ve Mona Lisa tüllerle çevrili küçük salonun bir ucundan içeriye girdi.

Yukarıda, cennette perdeler kıpırdadı, kıpırdadı, kıpırdadı ve Buda salonun öbür ucundan içeriye girdi.

Gülümsediler.

ÇALINTI ARABA

Gecenin en karanlık saatlerinde, şehir hapishanesinin önünden geçen karayolu üzerinde, mahpuslar ve gardiyanların hepsi bazen korkunç bir motor sesi işitirler, sanki bir hayalet, hayaletimsi bir T-Model Ford'u çalıştırmaya uğraşmaktadır; sonra motorun çalışmaya başladığını, birkaç defa çıkan egzoz sesini ve sonra motorun hareket etmesini duyarlar; ve mahpuslar ve gardiyanlar motor sesinin yolun sonunda kaybolup gitmesini dinlerken kaçmakta olan hayalet çığlık atar: A-BUU-be! A-BUU-be!

DÜNYANIN EN DEV DALGASI

*H*ortum, 70 metre yükseklikteki radyo kulesini tarlaların üzerinden döndürerek sürükleyip götürdü, antenin tellerinden etrafa mavi kıvılcımlar saçılıyordu.

Asma köprü tam ortadan boylu boyunca ikiye ayrıldı. Üzerinden geçen karayolu parçalanarak köprünün karşılıklı duran ayaklarına asılı kaldı, sonra da bu parçalardan her biri, sağlam mı sağlam iki adet çelik halatla kulelere bağlı olmalarına rağmen delice esen rüzgârların ortasında sallandı durdu. Masif beton ve çelik bloklardan inşa edilmiş olan, temeli kayalara gömülü köprünün ayakları sağlam kalmış ama kulelerin tepeleri iki vibratör gibi titreşmeye başlamıştı. Veya daha doğrusu: Sağlam temeli kayalara gömülü kulelerin her ikisi de birbirinin mükemmel bir geometrik kopyasını oluşturduğundan, sanki bir akor çatalının ayakları gibi karşılıklı *eş fazlı bir şekilde* kusursuz, aynı tonda bir ses çıkarmaya başlamışlardı. Kasırganın merkezinin tam üzerlerinde olduğu on beş dakika boyunca o muazzam hava silindirinin içinde bir uğuldama sesi yankılandı ve dünyanın her tarafından o garip tını duyuldu.

Sismografların tümü tıkandı ve bu garip müziğin dünyada yaşamın başlamasından bu yana duyulmuş olan en yüksek tondaki ses olduğuna karar verildi.

Asma köprünün temelinde, çok aşağılarda, yüz kadar insanın holokost fırtınasından kaçarak sığındığı rahat bir oda mevcuttu. Yukarıda kasırganın merkezi uzaklaşınca, rüzgâr da bir anda durunca ortalık esrarengiz bir ölüm bir sessizliğine büründü, odalardaki insanlar da merak içinde dışarıya çıktılar. Bu o tarihe kadar inşa edilmiş en büyük asma köprüydü ve Amerika Birleşik Devletleri'nin doğu yakasında, tam The Narrows'ta Hudson Nehri'ni geçerken nehrin Atlantik Okyanusu'yla birleştiği noktanın hemen önünde bulunuyordu. O yüz kadar insan dışarıdaki geniş beton platformun üzerine çıkarak yakındaki okyanusa doğru baktılar ve hiç esinti olmamasına karşın denizde dev bir dalganın oluştuğunu gördüler ve garip bir sessizliğin mevcudiyetini fark ettiler.

Bazıları ciğerlerini patlatırcasına bağırdı ve biri tahta bir iskemleyi havaya kaldırıp hırsla yere vurdu, fakat bu hareketlerden dahi en ufak bir ses çıkmadı.

Çünkü o garip tını kulaklarını "tıkamıştı", tıpkı sismografları tıkadığı gibi. Kulakları bir süreliğine işlemez oldu. Tam anlamıyla sağır olmuşlardı. Daha sonra hepsi, o esrarengiz müziği sadece kulaklarıyla değil bedenlerinin her hücresiyle de duyduklarını söylediler.

Birkaç dakika geçtikten sonra okyanusta suların geri çekildiğini fark ettiler. Biraz önce dalgalar göğe yükseliyordu, şimdi ise kupkuru bir toprağa dönüşmüştü ve okyanusla karanın kavuştuğu nokta kilometrelerce öteye çekilmişti. Kalın bulut sarmalından oluşan kasırga duvarı, akşamın erken

saatlerinde, gökyüzüne bin metre kadar yükseldi, okyanusun yüzeyinde ise otuz metreye kadar indi; bulutların tavanı yerinde kalırken okyanusun seviyesi alçaldı, öyle ki biraz sonra - fırtınanın altından - şimdi göz alabildiğine kurumuş bir toprak parçası olan okyanus yatağını gördüler, sonra diyorlar ki önlerinde okyanus yatağına inmiş ve ileri giderek derinleşen ve genişleyen harika bir kanyon uzandığını görmüşler; sonra kanyonun duvarları arasında uzaklarda muhteşem turuncu renkli bir ay gördüklerini söylüyorlar, *ayın doğuşunu gördüklerinde*, ay ışığının onları, kanyonun tabanını ve köprüyü turuncu ışığıyla yıkadığını gördüklerinde ısrar ediyorlar. Hızla dönerek yaklaşan bulut duvarının gerisinden parıldayan ayın yükselmesi de birkaç dakika sürdü. Aniden bastıran zifiri karanlık ve fırtınada kulenin dibindeki odalara sığındılar ve kapıları sıkıca kilitlediler.

Ve o yüz kişinin her biri, o dalgadan böyle sağ kurtuldu.

BİR BALKAN EĞLENCESİ: PERDENİN ARKASINDAKİ ADAM

Margradel Hicks için

O bir iş adamıydı. Belgrad ve Sofya arasında sık sık seyahat eder, Prag ve Bükreş'e gider, meşhur insanları tanırdı ama onun kim olduğunu kimse bilmezdi.

İşleri hallederdi. Organize ederdi. Suçluları bilirdi, resmi kişileri tanırdı, işlerin nasıl "halledileceğini" iyi bilirdi. Yöneticilerin yanlışlarının nasıl örtbas edileceği konusunda uzmandı. Katildi, dolandırıcıydı ve çalıntı malların pazarlanmasında aracıydı.

Seçkin bir sicil kaydı vardı ama sık sık değiştirirdi bunu. Farklı farklı insanlara kendisini farklı farklı isimlerle tanıtırdı. Sovyet Gizli Polisi'yle defalarca karşılaşmış olmasına rağmen onları atlatmayı bilmişti. Ne polis ne de kamuoyu onun türlü çeşitli olaylardaki hain rolünü bilmiyordu –her zaman perde arkasındaki adam oldu.

Gençliğinden itibaren deve yarışı sporunu sevdi.

Daha saygın rollerinden biri –daha çok hobisi gibiydi, ölümcül işlerinden uzaklaşarak biraz gevşemek için– Bulgaristan'ın

doğusunda kumsalda kurulu Deve Çiftliği Komiserliğiydi. Bu muazzam devlet çiftliğinde çok gösterişli konaklama bölümleri, özel kullanımı için ayrılmış yarış devesi ahırı ve bir de yüzme havuzu vardı. Uşakları aynı zamanda fedaileriydi. Muhasebecileri hep sahtekârdı ve çiftlikte hesap defterleri mükemmel bir şekilde tutulurdu –çiftlik her daim kârlı gösterilirdi– böylece Sofya'daki amirleri hiçbir zaman onun ne çiftliği yönetme şeklini sorgulamışlar ne de onu incelemek için sebep görmüşlerdi. Yabancı ülkelerdeki, Türkiye, Mısır, Arabistan ve Hindistan'daki fuarlarda sık sık ödül kazanarak vatana takdir getiren hayvanlarıyla gerçekten gurur duyardı.

Komünist ülkelerdeki hırsızların, Amerika veya Avrupa'daki denkleri kadar zeki ve becerikli olmadıklarını söylemek haksızlık olurdu. Moskova'da da New York'taki kadar dükkân soyuluyordu, Sovyet kasa hırsızları New York'takiler kadar becerikliydi, müzelerinden çok sayıda paha biçilmez tablo çalınan Sovyet dolandırıcıları daha az cüretkâr sayılmazlardı, çok büyük hırsızlıklar başarıyla sonuçlanıyordu – ama bu dramatik olaylar günlük basında veya popüler dergilerde yer almıyordu.

Elleri suç meyveleriyle dolu pastalara bulaşmıştı.

Her yerde ilişkileri mevcuttu ve en iyi bildiği şey, torpil yolunu kullanarak insanların hiçbir zaman yapmayı hayal dahi edemeyeceği şeyleri onlara yaptırmaktı.

Öyle ki, yirmi ileri geleni, daha önce hiç görmedikleri bir deve yarışı gösterisini izlemek üzere yazın öğleden sonra çiftliğe davet ettiğinde, bu insanların hepsi davete katıldılar.

Davetliler limuzinlerle geldi. Bazıları Moskova'dan, Varşova'dan ve Doğu Berlin'den uçakla vardı. Yugoslavya Başbakanı beraberinde Maliye Bakanı ile geldi, yorgun ve süzgün

görünüyorlardı, sanki uykusuzlarmış gibi gözleri vahşice etrafı kolaçan ediyordu. Oldukça mübarek bir adam, Fener Patriği, yüzünde ümitli bir bakışla İstanbul'dan geldi. Orada bir de profesyonel yardımcılar ve sahne sihirbazlarıyla birlikte gelen ve hayvan illüzyonlarıyla meşhur Çinli bir sihirbaz vardı. Sibirya'dan da meşhur bir fizikçi gelmişti. Sovyetler Birliği müzeleri, zarif, gözlüklü bir grup insanla çok iyi temsil ediliyordu. Bir de zincirli kocaman bir maymun vardı; nereden geldiği ve neyi temsil ettiği bilinmiyordu ama hemen yanında *Tass* haber ajansından biriyle ve *İzvestia* gazetesinin yazı işleri sorumlusuyla sohbet etmekte olan *Pravda* gazetesinden konusunda ehil bir muhabir duruyordu.

Bu insanların hepsi elli metrelik yarış pistinin başlama noktasında tam öğle vakti bekliyorlardı. Bu deve yarışı pistinin geleneksel uzunluğu ve şekliydi. Pistin üzerinde muazzam büyüklükte bir masa vardı.

Bu işadamı, atletik bir sıçrayışla masanın üzerine çıktı ve değerli misafirlerine hitaben seslendi: "Beyler, sizleri buraya bir deve yarışı gösterisi izlemeniz için davet ettim. Bu pistte bir deveye bineceğim ve beni seyretmenizi istiyorum. Bütün başarılarım arasında en çok gurur duyduğum şey deveye biniş şeklimdir. Hayatım boyunca hep perde gerisindeki adamdım ama kısa zaman önce kalben gösterişi seven biri olduğumu anladım. Bugünden itibaren artık hiçbir zaman perde arkasında kalmayacağım. Bugün hayatımı nasıl değiştirdiğime şahit olacaksınız. Bugün gösteri günümdür.

"Önce sizlere zenginliğimi (ben bir milyarderim) ve sahip olduğum değerli objeleri göstereceğim. Ve sonra sizlerle bir pazarlık yapacağım! Bütün bunları elinize tutuşturacağım ama kendinizi kaybetmeyin, beş dakika boyunca

gözlerinizi bu hazineden ayırarak nasıl yarıştığımı seyretmelisiniz! Sonra gördüğünüz şeyle artık ne yapacağınıza kendiniz karar verebilirsiniz..."

Ve sonra ortaya belki de dünyanın en sevimli devesi çıktı.

Kesinlikle Bulgaristan'daki en sevimli deveydi. Masanın yanına getirildi. Değerli misafirler devenin çok zekice yüklenmiş olduğunu gördüler. Bir dakikada görevliler devenin yükünü boşalttı; kutuları, bavulları ve olağanüstü objeleri masanın üzerine yaydılar. Görevliler kutuları açtı ve içindeki paraları, altınları ve mücevheratı masanın üzerine dağıttılar.

Grubun içindeki en utangaç adamın ilk konuşan kişi olması çok garipti. Leningrad Kütüphanesi nadir elyazmaları bölümünün başkanı olan bu adam, masanın üzerinde bir elyazması buldu. Konuşmaya başladığında onu susturmanın yolu yoktu – "Bu kayıp oyun! Onun enson oyunu! Biricik kopyası! Bak! Büyük harflerle yazılmış ve altı iki kere çizilmiş, şöyle yazıyor–

METNİN SON HALİ
(yazar tarafından düzeltilmiştir)

"Ve William Shakespear* imzalı!" diye bağırdı kütüphaneci elyazmasını havaya kaldırarak. "Bakın adını nasıl hecelemiş! Bakın adını nasıl hecelemiş! Yirmi yıl önce raflarda bulunmuştu ve uzmanlar ikindi gibi metnin orijinal olduğuna hükmetmişlerdi ama akşamına kaybolmuştu. (Yetkililerce bu olay hakkında hiçbir zaman konuşmama konusunda uyarılmıştık ve hırsızlığın üstü örtülmüştü.) Ama işte bu o elyazması! Hey, bir bakın! Ön sayfada Leningrad

* Doğrusu: Shakespeare. Yazarın tercihi, editörün bir suçu yok. (e.n.)

Kütüphanesi'nin damgası var. Bu bizim kitabımız; çok uzun zamandır kütüphanenin dışındaydı, bu oyunun oynanması çok gecikti çok... Belki de Shakespear'in bu son oyununun ilk gösterisi Moskova'da yapılacaktı! Sonra da belki Londra'ya götürülürdü... Daha sonra da New York'a... Çünkü bu oyun bütün dünyaya aittir!"

"Ama bu elyazması," diye devam etti, "Leningrad Kütüphanesi'ne aittir."

Gerçek şu ki adamın söylediklerini kimse duymamıştı çünkü herkes ilgisini çeken başka bir şey bulmuştu.

Müzecilerin her biri uzun zamandır kayıp olan bir tablo bulmuşlardı ve dinleyen biri olsaydı birbirlerine şöyle fısıldadıklarını duyardı: "Bizim van Eyck! – Bizim Vermeer! – Bizim Velasquez! – Bizim Monet!"

Bir diğeri, "Truva Hazineleri!" diye fısıldadı.

Başbakan ve Maliye Bakanı yüklü bir bavul buldular, içine bir göz atıp hemen kapattılar, ikisi de bavulun sapına yapıştı ve birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Bavulda neredeyse Yugoslavya'nın tüm hazinesi vardı, yabancı tahviller halinde. Ama masanın üzerindeki kesinlikle en değerli şey şaşkın, dehşete düşmüş Patrik'in gözlerini ayıramadığı yedi buçuk santim uzunluğunda çatlak ahşap parçaydı. Masaya oldukça dikkatli ve sessizce, fakat yoğun ilgi ve merakla yaklaşmıştı ki, bütün grup dönüp ona bakmıştı: Ellerini ileriye doğru uzatmış, ahşap parçasına dokunmaya tereddüt ediyordu. Altı üstü eski bir ahşap parçasıydı fakat çok ama çok eskiye benziyordu.

Yaşlı adam tahta parçasına dokundu ve gülümsedi.

Herkes görmüştü – yüzü mutluluk saçıyordu.

Yaşlı adam orada ne bulmayı bekliyordu bilinmez ama aradığını bulmuştu.

Başını yukarı çevirip hâlâ masanın üzerinde duran işadamına baktı ve "Bize *daha* ne gösterebilirsin ki?" diye sordu.

"*Bunu*," diye cevapladı işadamı ve iki parmağı arasında tuttuğu parlak limon sarısı renkte ve acayip biçimli küçük şeyi gösterdi. "Şimdi pistin öbür ucuna gitmeliyiz," dedi. "Deveme nasıl bindiğimi oradan daha iyi görebilirsiniz."

İş adamı masadan aşağıya atladı ve üstü açık üç limuzine doğru birkaç adım attı, şoförler de motorları çalıştırdılar.

"Ama elinde tuttuğun o şey de ne?" diye sordu birkaç kişi. Belli ki hiç kimse ne olduğunu bilmiyordu.

Fakat Patrik, "Genç adam... O elinde tuttuğun şey golf oynarken kullanılan bir şey değil mi? Gerçekte o bir golf topu tutacağı değil mi?" diye sordu.

"Golf! Golf! O ne ki?" diye birbirlerine sordu oradaki ileri gelen insanlar. O golf topu tutacağına hayran kalmışlardı, zira anlayacağınız o ki, Sovyetler Birliği'nin hiçbir yerinde tek bir golf sahası yoktur.

"Beni takip edin," dedi işadamı, golf topu tutacağını herkesin göreceği şekilde tutarak. "Ve bana ait şeyleri masanın üzerinde bırakın. Beni seyrettikten sonra gördüğünüz o şeylerle istediğinizi yapabilirsiniz."

Grup limuzinlere bindi ve pistin öbür ucundaki bitiş noktasına götürüldü.

"Dikkat edin," dedi işadamı, "golf topu tutacağının ortasında açılmış minik bir delik vardır, şimdi ona bakın."

Diğer elinde kısa bir dikiş iğnesi tutmaktaydı ve iğneyi deliğe öyle bir soktu ki iğnenin başı golf topu tutacağının

dışında kaldı. Sonra bir şoförden iki adet büyüteç aldı ve bunlardan birini sihirbaza diğerini fizikçiye verdi.

"Bana yardımcı olur musunuz lütfen?" diye sordu onlara. "Lütfen bu iğneyi yakından inceler misiniz, özellikle başını; ve deliğin temiz ve üzerinde bir iz bulunup bulunmadığına da bir bakın." İstenileni yaptılar. Daha sonra golf topu tutacağını yarış pistinin bitiş noktasında üst seviyesi toprakla aynı düzeyde olacak şekilde toprağa sapladıktan sonra her ikisine dönüp "yarışı bitirdiğimde, iğneye dokunmadan onu tekrar inceler misiniz lütfen?" diye sordu.

Ve daha sonra orada bulunan herkese hitaben, "Sovyetler Birliği'nde nasıl milyoner olduğumu belki merak ediyorsunuz. Eğer bir dağcıya niye dağa tırmandığını sorarsanız şöyle cevap verecektir: Çünkü dağ oradadır, tırmanmak da imkân dahilindedir. Bir suçluyu milyoner yapan şey budur, mümkün olması, dahası yok. Ve şimdi ben deveye bineceğim..." dedi. Sonra şoförlerden birine, "Beni pistin başına götür!" diyerek motoru çalışmakta olan limuzine atladı ve devenin beklediği yere döndü.

Seyircilerin hepsi bulundukları taraftan görevlilerin masanın üzerindeki hazinenin tümünü tekrar toplayıp deveye yüklediklerini çaresizlik içinde seyrettiler.

İş adamı devenin üzerine tırmandı ve kollarını iki yana açtı. İki görevli kocaman iki boya fırçasını, uzattığı ellerine tutuşturdular ve diğer iki görevli ise iki kocaman ateş kırmızısı rengi boya kovasını havaya kaldırdılar. Fırçaları boya kovalarına daldırdı, iyice boyaya buladı ve "Koş!" diye bağırdı.

Dizginleri dişleri arasında tutarak iki kolu iki yanına açılmış, ellerinde fırçalar deveyi sürmeye başladı.

Seyirciler, deve yolun yarısına gelmeden onlara yaklaştıkça daha büyümesi gerekirken devenin ve üzerindeki binicinin daha büyümediğini fark ettiler. Gerçekten yolun üçte ikisini tamamladığında deve Danimarka köpeği, binicisi ise bir maymun kadar küçüldü. Golf topu tutacağına beş metre kaldığında deve bir kedi kadar küçülmüştü, adam ise ancak bir fare kadardı. Son görülmelerinde–tutacağın birkaç adım ötesinde– büyüklükleri artık bir yumurta kadar bile değildi. Ve en sonunda hazineyle birlikte gözden kaybolup gittiler.

Seyirciler birbirlerine dönüp baktılar, sihirbaz ve fizikçi eğilip iğnenin deliğini büyüteçle inceledi. İğne deliğinin iki yakasında –ayrı ayrı– iki adet ateş kırmızısı boya lekesi buldular.

*

Sihirbaz, "Buraya neden davet edildiğimi anlamadım," dedi. "Bu bir sahne hilesi değil ki."

Fizikçi, "Buraya neden davet edildiğimi anlamadım," dedi. "Bu hokus pokus bir bilim adamının anlayacağı bir şey değil ki."

Patrik, "Eminim ki gördüğümüz kandırmaca değildi," dedi. "Bununla birlikte eğer bunun bir mucize olduğunu açıklarsam şahsen lanetlenecekmişim gibi geliyor."

Ve Başbakan, Yugoslavya'nın tüm hazinesinin deve üzerinde bir dikiş iğnesi gözünden geçerek kaçan bir hırsız tarafından çalındığına şahit olduğunu beyan ederse kendisinin de lanetleneceğini söyledi.

Ve kısa zaman sonra çiftlikte tek bir deve dahi kalmadığı, hepsinin çiftlikte çalışan adamlar tarafından önceki ay yurt dışına kaçırıldığı ve bir daha haber alınamadığı ortaya çıkacaktı – *adam Bulgaristan'daki develerin hepsini çalmıştı!*

Bu olay hakkında ne tek bir satır yazıldı, ne de herhangi bir kayıt tutuldu. Orada hazır bulunan insanların hepsi bizzat şahit oldukları bu olay hakkında en yakın arkadaşlarına dahi bir şey söylememek için yeminler ettiler. Olay tümüyle hasıraltı edilmişti.

Ama elbette ki karılarına bundan bahsettiler.

Bu tutanak Belgrad'da dolaşan bir dedikodudur.

Eğer bu olay her şeyin yayımlandığı Amerika'da yaşansaydı –Hah ha!– bu bambaşka bir hikâye olurdu.

SUMATRALI DEV SIÇANIN MACERASI

Sabahın erken saatleriydi, restoranın mutfağındaki rafta simsiyah zeytinlerin konduğu bir kavanoz duruyordu... Restoran kapanmış ve herkes evine gitmişti...

Kocaman bir sıçan, bir zeytin tanesi gibi toparlak ve tombul, kavanozun kapağında poposunun üzerine oturdu.

Dikkatle etrafı kokluyor ve yüksek kar tepeleri oluşturan, göz gözü görmeyen kar fırtınasında rüzgârın çıkardığı acı çığlık seslerini dinliyordu. Sıfırın altında 25 derece soğukta saatte 75 km. hızla esen rüzgâr bir Gezgin için hayati tehlikeye işaret ediyordu ve hatta restoranın mutfağı dahi olağanüstü soğuktu, su boruları donmuş, lavabonun içi de buz tutmuştu.

Kuzey Atlantik gelgitleri ve hava şartları yüzünden kocaman sıçanın sığınağı su içinde kalmış, her zamanki uğrak yerini terk etmesine yol açmıştı, o da bu mutfağa sığınmıştı. Üç ay önce Rangoon'dan gelen gemiden ayrılmış olan Sumatralı on yaşında bir erkek sıçandı ve hayatında ilk kez Norveç kışını yaşıyordu.

Zeytin kavanozunun üstüne oturmuş bıyıklarını oynatıyor ve dikkatle etrafı dinliyordu çünkü etrafını her yönden

sarmış bir koku alıyordu... Kedi kokusu. Bu mutfağı iki kedi koruyordu. Sıçan bir saat boyunca orada karanlıkta, nispeten sıcak bir yerde sessizce bekleyerek oturdu; ve en hafif bir ses dahi duymadı... Rüzgâr sesi hariç. Uzakta fiyorda bakan depodaki yuvası, yükselen dalgalar yüzünden su altında kalmıştı.

Saatler sonra restoranın sahibi karısıyla birlikte içeri girdi. Mutfağın darmadağın edilmiş olduğunu gördüler, etrafta müthiş bir mücadelenin izleri vardı, her yer kan içinde kalmıştı ve odanın ortasına tamamıyla yenmiş bir şeyden kalan minik kemikler yığılmıştı.

Karısı, kedilerden bir tanesini bir köşeye sığınmış, şoka girmiş, inleyerek, titreyerek, sessizce miyavlar hâlde bulunca, "Bu kedinin nesi var?" diye sordu. Yaşlı kadın, kedinin, kendisinin orada olduğunu dahi fark etmediğini anladı. "Onu bu kadar korkutan acaba nedir?" diye düşündü.

"Her neyse bu artık," diye cevapladı kocası, yere eğilerek ve yerdeki kemik yığınını inceleyerek, "öbür kediyi yemiş," dedi.

2

Tropik ülke rıhtımlarında yaşayan büyük boy sıçanların olağanüstü zekâları olduğu bilinir. Kapanları atlatmada gösterdikleri zekâ konusunda çok sayıda efsaneleşmiş hikâye vardır, ki bu sıçan da oldukça parlak zekâlıydı.

Norveç'te yaşadığı süre boyunca onu tek bir kişi dahi görmemişti.

Ve hiç şüphesiz Sumatra'ya ve güneşin alnına dönmek için, kısa bir süre sonra denize açılacak bir geminin halatına tırmanmasını, rıhtım sıçanı zekâsına bağladı birisi.

Sıçanın Norveççe anlamadığı açıktı, gemicilerin ne konuştuklarını duyduğu da yoktu, dolayısıyla geminin Kuzey Kutbu keşfine çıkan o talihsiz *Matilda Briggs* gemisi olduğunu bilemezdi.

Gemi buz kütlesi içine girdikten kısa süre sonra buza sıkıştı ve gemiciler dondurucu ortamda hayata tutunmaya çalıştıkları umutsuz aylar geçirdiler; nihayetinde yiyecekleri de tükendi.

Sıçanın bıyıkları soğuktan tir tir titremiş, kaşları da donmuştu.

Keşif gezisinin başkanı, üç kişiyle birlikte gemide kalanlara yardım getirmek amacıyla buz üzerinde yürüyerek yola çıktı ve tabii ki de başardılar, geride kalanlara yardım getirdiler, gemide ıstırap içinde bekleyenlerden bir kısmı da böylece hayatta kalmış oldu.

Hayatta kalanların arasında subay ya dabenzeri bir sıfatı olmayan yaşlı bir İngiliz denizci vardı, sadece bir deniz kurduydu. Gelişmişbir limana vardıkları ilk gün süslü bir tavernada oturmuş böbrek yahnisi yerken bir İngiliz kadın gazetecinin sorularını cevapladı.

"Adamlar dua ettiler mi?" diye sordu gazeteci.

"Tanrı duamı *kabul etti*," dedi denizci ciddiyetle.

"Ne mucizeydi öyle be... Şu sıçan meselesi var ya!"

"Nasıl yani?" diye sordu gazeteci.

"Gemide tropik limanlardan bir sıçan vardı ve onu yakalamaya kararlıydım. Aylarca ama aylarca uğraştım. Elim

yatkındır, yarım düzine kapan yaptım, her biri bir öncekinden daha mükemmeldi. Millet deli olduğumu söyledi, aklımı sıçanı yakalamakla bozduğumu filan... Ama sonunda deli olmadığımı kabul ettiler. Gördüğünüz gibi hayatımızı o kurtardı. Şunu hiçbir zaman unutmayacağım: Bitmeyen bir gece yarısıydı, ekip yola çıkalı dört ay olmuştu... Nihayet, umutsuzluk içinde, diğer gemiciler beni görsün diye masanın üzerine çıktım ve diz çökerek avuçlarımı dua eder gibi birleştirdim ve herkesin duyacağı şekilde yüksek sesle Tanrı'ya bu sıçanı yakalayabilmemde yardım etmesi için yalvardım. Ve tam o anda... Herkesin duyabileceği kadar yüksek bir klik sesi çıktı, bu kapanımın sesiydi. Artık biliyorduk ki Tanrı bizim yanımızda, bizimle aynı odadaydı."

"Sıçanı yakaladın mı? – anladım –" dedi afallayan kadın. Ve sonra kaşlarını sertçe çatarak ekledi: "İyi de sıçanı ne yaptınız?"

"Yedik onu," dedi gemici. "Tadı aynı Çin yemeği gibiydi. Müthiş besili bir hayvandı. Gemide neyle beslendiğini hiç keşfedemedim, ama zeytin gibi toparlak ve tombuldu."

"Beğendiniz mi tadını bari?" diye sordu gazeteci.

Kadına sert sert baktı gemici, çünkü kaç defa kapan kurduğunu nereden bilebilirdi ki, nasıl bir muhakeme içinde olduğunu filan, hayvan avcısı bir insan zekâsına karşı kapanları atlatan bir liman sıçanının zekâsı. Ama sonunda avcı insan kazandı, aylardan sonra bitmek bilmeyen bir gecede insan aklı liman sıçanının zekâsını alt etti... Biraz da Tanrı'nın yardımıyla... Ama şimdi bu zavallı kadın o tatmini nasıl anlayabilirdi ki? Yayvan bir sırıtışla, "Aynı Çin yemeğiydi – çok da lezzetliydi," dedi.

3

Yine de yaşlı bir denizci dünyadan ne kadar haberdar olabilir ki yani?

İngiliz gazetecinin hayatı hakkında ne bilebilir ki? Bir gazetecinin, bir öğleden sonra birkaç fareyle karın doyurmanın ne demek olduğunu bilmemesi denizciyi şaşırtır mı?

Bu genç kadını restorandan çıkarken izleyelim ve aldığı notları en yakın çöp bidonuna attığını görelim. Sonra deniz kıyısında, karanlık ve terkedilmiş bir sokağa saptığında inci kolyesini ve yüzüklerini çıkarıp not defteriyle birlikte başka bir çöp tenekesine attığını. Şimdi yolu beklenmedik bir dönüşle terk edilmiş iki bina arasında devam etmekte ve o en karanlık köşede – yoksa elbiselerini mi çıkarmaktadır?

Sonra o karanlığın içinden dışarıya bir kedi çıkıyor.

Sadece kas ve kemikten oluşan sıska bir erkek kedi.

Bir an duruyor ve sonra bir tel örgünün altından geçiyor ve şimdi de terkedilmiş arka sokaklardan inerek camı kırık bir bodrum penceresinden, oldukça dağınık ve ağır bir tütün ve kimyasal kokusu olmasına rağmen bazı kişilerce kuytu bir köşe olarak vasıflandırılan bir apartmana giriyor.

Uyumakta olan, yan gelip yatmış, oldukça iri ve yaşlı gri bir kedi mırıldandı ve "Eh! Ne var! Holmes, sen misin? Hangi cehennemdeydin?" diye sordu.

"Watson, benim can dostum! Dur, dur, kalkma! Kadın gazeteci kılığına bürünerek bir gemiciyle aydınlatıcı bir sohbet yaptım ve ondan bütün istediklerimi öğrendim. Watson hatırlarsan birkaç yıl önce bir Norveç limanında korkunç bir cinayet işlenmişti ve ben de suçlu cezasını bulmadan rahat bir uyku uyuyamayacağımı söylemiştim."

"Rıhtım restoranındaki cinayeti mi kastediyorsun! İki kedi, kız kardeşler sanırım... O restoranda yaşıyorlardı. Biri çok korkunç bir cinayete kurban gitmiş ve *yenmişti*, diğeriyse çıldırmıştı! Bu ne berbat bir iş ya!"

"Sonracığıma Watson, cinayet mahallinde Rangoon'dan gemiyle gelen Sumatralı büyük bir rıhtım sıçanının kıl örneğini bulmuştum, hatırlıyor musun? Kılı laboratuvarımda incelerken keşfetmiştim bunu. Hiç şahit bulamamıştım, çevrede böyle bir sıçana rastlamış olabilecek ne bir kedi ne de bir insan. Yine de orada bulunduğunu biliyordum ve bir süre sonra kaçmış olduğunu da anlamıştım. Gemi listelerini inceledim, binebileceği tek gemi Kuzey Kutbu'na giden *Matilda Briggs*'ti. Nihayet uzun zaman sonra sevgili Watson, gemi geri döndü ve ben bugün o tarife uygun bir sıçanın gerçekten gemide olduğunu, canlı yakalandığını ve mürettebat tarafından yendiğini öğrendim. Böylece Norveç'te kimse o caniyi görmediği halde keşfedildi ve öldü; hak ettiği cezayı buldu. Adalet yerini buldu. Bu dosyayı kapanmış farz edebiliriz."

4

Gri kedi, pençesinde beceriksizce tuttuğu anahtarla masanın çekmecesinin kilidini açmaya çalışıyordu.

"Watson, izin ver sana yardım edeyim," dedi Holmes, Dr. Watson ve Sherlock Holmes'un meşhur dosyalarının durduğu o inatçı çekmeceyi kolayca açarken. "Watson, biliyor musun, bazen çok sakar oluyorsun," diye azarladı usta detektif.

Watson kızardı. "Başka bir şey düşünüyordum! Anahtarın Allah belasını versin – aklıma ne geldi bak! Başlığı! Dosya listelerimde bunun büyük harflerle yazıldığını düşün: SUMATRALI DEV SIÇANIN MACERASI... Nasıl ama?"

"Watson, eski dostum, dünya henüz bu hikâye için hazır değil. Bunu yayımlamamalısın."

"Ne diyorsun sen! Yayımlamamalı mıyım! Saçmalık! Tabii ki de yayımlayacağım, bu senin en büyük başarılarından biri!"

"Kabul et, Watson! Görmüyor musun? Edebiyatın Gizemi'ni açığa vuruyorsun, dünya bunun için hazır değil. Özellikle yayıncılar Edebiyatın Gizemi için hazır değiller. Senin ve benim Conan Doyle'un kedileri olduğumuzu açıklamadan bu hikâyeyi anlatman mümkün değil. Bir yazarın kedisi giysilerini değiştirerek insan kılığına girmek isterse, bir kitabın kahramanı olur, ve bir kurmacada kimse bizim normal insanlar olmadığımızı çakamaz. Ama bu gizli kalmalı! Senin çok hoşnut olduğunu bildiğim yayın dünyası –o editörler, o eleştirmenler, o edebiyat ajansları– dehşet içinde olacaklardır. Watson, *derin* bunalıma gireceklerdir senin bir kedi olduğunu öğrendiklerinde, o Lady Chatterley'in, Bloom'un, Scrooge'un, Robinson Crusoe'nun ve Moby Dick'in hepsinin kedi olduğunu! Sonra o dostların... Hiç şüphesiz... İşlerini sorgulamaya başlayacaklardır...

"Yetenekli Doktor Watson, görmüyor musun? SUMATRALI DEV SIÇANIN MACERASI hiçbir zaman yayınlanmamalı... Hem de hiç. Ben, Sherlock Holmes, bunu yasaklıyorum!"

KURBAĞA

Kentucky eyaletinin Lexington şehrindeki devlet hastanesinde yapılan deneyler sırasında uyuşturucu bağımlısı olan bir kurbağa, deneylerin sona ermesiyle birlikte elime düştü. Kurbağa perişan bir haldeydi. Uyuşturucu almadığı zaman yemek yemiyor, hatta uçan bir sineğe bile bakmıyordu. Onu evime aldım ve ona bir isim verdim, ama kurbağam için uyuşturucu bulmak giderek zorlaşıyordu. Ben sadece bir laboratuvar asistanıyım, ne doktorum ne de hemşire. Uyuşturucu bağımlıları için tedavi yöntemi bulmaya çalışan, araştıran çok sayıda doktor gibi ilaca erişmem de mümkün değildi.

Yine de onu sevmiştim. Yetişkin bir su kurbağasıydı, kaygan ve yeşil; onu odamdaki akvaryumda tutuyordum. Odam, laboratuvar asistanlarının, hemşire yardımcılarının ve mutfak çalışanlarının kullandığı hastane binasının alt katındaydı. Aynı kattaki çalışma arkadaşlarımın hepsi de kurbağanın sesini beğenirdi. Normalde kurbağaların sadece geceleri vırakladığını sanırdım ama bizim kurbağa canı uyuşturucu istediğinde vıraklardı. Boğuk güzel bir geğirme, akıcı, ahenkli ve güçlü, hatta çok erkeksi olduğunu da ekleyebilirim, o kadar yüksek tonda değil ama bir boğanın bir tepenin üzerinden böğürmesi gibi de denebilir.

Birkaç ay kadar önce dişçiye gitmiş ve ağrı kesici haplar almıştım; ama bunları kullanmamış, şifonyerin çekmecesine koymuştum. Bu hapları ufalayıp biraz suyla karıştırdım, kurbağa bunu bir hamlede yuttu ve sakinleşti. Bir kurbağa fazla ağır olmadığından etkisini göstermesi için çok miktarda uyuşturucuya ihtiyaç yoktur. Dozajı dikkatle hesapladığımda haplarımdan hazırladığım beyaz toz ona birkaç hafta yetiyordu.

Koridorun sonundaki odası benimkinin bitişiğinde olan hastane mutfağında çalışan fırıncı, boğaz iltihabı için verilmiş olan bir öksürük ilacıyla ihtiyacımı karşılamıştı. Aslında ilacını her gün kurbağayla paylaştı fırıncı, kurbağa hastalanmasın diye de kendini ilaçtan mahrum etti. Ama fırıncı iyileşti, o kuru öksürüğü dindi ve kurbağam yine afyonsuz kaldı.

Bütün gece boyunca vırakladı durdu.

Ben de uyuyamıyordum, gece üç gibi kapımın dışından gelen hafif bir ses duydum. Kapı tarafına baktığımda kapının altından bir zarf atılmış olduğunu gördüm. Yataktan kalktım ve kapıyı açtım, ama zarfı atan ortadan kaybolmuştu. Zarfın içindeki –ne olduğunu Allah bilir– belki gerçekten de eroindi, ama büyük ihtimal birinin servislerden yürüttüğü bir ilaçtı. Her neyse işe yaradı. Suyuna bir parça karıştırdım, iştahla içti ve sonra bana uzun uzun minnet dolu gözlerle baktı. Göz bebekleri birer nokta gibiydi. Biraz sonra gözlerini kapadı ve mutlu istirahatine çekildi, yine de uykuya daldığını düşünmüyorum. Ama nihayetinde bizim kattaki herkes uykuya daldı.

Yaman bir kurbağaydı.

Kattaki herkes tıbbi geçmişini bilir ve sorunu hakkında ketum davranırdı, aksi halde görevli doktor veya hemşirelerden

biri benim ne yaptığımı bir keşfedecek olsa başım büyük belaya girerdi.

Binamızda sadece erkekler kalırdı ama hafta sonu öğleden sonraları odalarımıza hanım arkadaşlarımızı davet edebilirdik ve bu misafirler kurbağam ile tanıştırılmak üzere odama sık sık getirilirlerdi.

Bizim maskotumuzdu o.

Bir öğleden sonra, arkadaşım olan, sık sık da birlikte çalıştığım bir laboratuvar asistanı, kendisine ziyarete gelen iki genç kız kardeşini odama getirdi. Kurbağayla büyük şamata yaptılar ve kızlardan biri kurbağayı elinde tutmak istedi. Fevkalade güzel, genç bir kızdı. Kurbağanın ıslak olmasına pek aldırmadı ve ısrarla ona ilaç yutturmak istedi. Kurbağa halinden oldukça memnundu ve çok dostça davranıyordu. Sanki hoşuna gidiyormuş gibi öyle orada avuçlarının içinde oturuyordu. İki kızı, arkadaşım ve kurbağayı orada bırakarak bir dakikalığına odadan ayrıldım. Birden şimşek çakmasına benzer bir gürültü duydum, odamdan gelen parlak bir ışık tüm koridoru doldurdu. Odaya koştum ve orada yabancı birinin öyle ayakta dikildiğini gördüm, uzun boylu İtalyan'a benzeyen genç bir delikanlı.

"Ne oldu? Odamda ne işin var?" diye sorguladım yabancıyı. Manzaraya çabuk bir göz atarak, "Ve kurbağama ne oldu?" diye de ekledim.

Kız cevapladı: " Kurbağayı öptüm – ve bu adam kocaman bir ışık demeti içinden beliriverdi."

Yabancı adam kıza dönerek, "İzin verin kendimi tanıtayım," dedi, "Ben Prens..." ve sonra çabuk çabuk, anlayamadığım bir İtalyan ismi söyledi. Sonra devam etti, "Yıllar önce bir kurbağaya dönüştürülmüştüm, ta ki bir genç kız

tarafından öpülene kadar öyle de kalacaktım. Canım benim, karım olur musun? Büyük bir hazinenin yerini biliyorum, sonra bir sarayda yaşayacaksın, harika çeşmeler, ulu ağaçlar bulunan ve her daim yaz olan bir yerde. Benimle evlenir misin?"

Tatlı küçük kızın dudakları büküldü ve gözleri faltaşı gibi açıldı. Şöyle cevapladı: "Bir esrarkeşle evleneceğimi mi sanıyorsun? Asla!"

"O halde sevgili arkadaşlar size iyi günler. Hepinize en iyi dileklerimi sunarım – sonsuza dek elveda." Bu sözlerle pencereden dışarı atladı, sonra onu hiç görmedim bir daha.

O zamandan beri hep onun bir hırsız olduğunu düşünür dururum, kurbağamı çalmıştı, zira kurbağamı da bir daha görememiştim.

Ancak birkaç yıl sonra sık sık birlikte çalıştığım arkadaşım olan o laboratuvar asistanı, bir New York gazetesinin sosyete haberleri sayfasında bir fotoğraf gösterdi. "Bak! Kurbağanı çalan hırsız bu!" dedi.

Gerçekten inanılmaz bir benzerlik vardı. Hollanda prensesiyle İtalyan bir prensin birlikte çekilmiş fotoğrafıydı, yakında da evleneceklerdi.

Ama bilirsiniz gazetede çıkan fotoğraflar nasıldır.

Aynı kişi olduğunu zannetmiyorum.

Kayınbiraderime bundan karıma bahsetmemesini söyledim çünkü bir prensle evlenme fırsatını kaçırdığını söyleyerek benimle dalga geçmek eşimin bayağı hoşuna gider. Ben de eşime o fotoğrafı gösterme zahmetine bile girmedim.

ÖLÜMSÜZLÜK, 1954 CİVARI

Yazarın notu: Bu hikâye hemencecik tarihe karıştı, dolayısıyla da hiç yayımlanmadı. Dünyanın yörüngesine oturan ilk uzay aracı Sputnik yola 1957 yılında çıktı. Bu hikâyeyi yazdığım 1954 yılında güney Meksika dağlarında yaşıyordum. Hikâyeyi, üzerinde Albert Einstein, İleri Araştırmalar Enstitüsü, Princeton, NJ. ABD yazan bir zarfa koydum ve içine – Beyefendi, ben bir kurmaca yazarıyım, ilişikte de size beğeneceğinizi düşündüğüm, geçen hafta yazdığım bir hikâyeyi iletiyorum – yazılı bir not koyarak gönderdim. Hiç de cevap almadım. Ancak üç hafta sonra *Meksiko Pazar Gazetesi*'ni karıştırırken, her biri bir paragraftan uzun olmayan çeşitli dünya haberleri sütununda, o alıntılardan birini ÖLÜMSÜZLÜK başlığı altında gördüm. Hey, bu benim başlığım! dedim, devamını okumak içinse can atıyordum.

INMORTALIDAD
"La inmortalidad no es
deseable para el hombre
-dice Albert Einstein-.
La vida eterna solamente
conviene a las piedras."

Ya da kabaca: "Ölümsüzlük insan için elzem değildir," der Albert Einstein. "Ebedi hayat yalnızca kayalara yakışır."

1

Büyük bilim adamı öldü.

Önemli de bir vasiyet bıraktı.

Yaşamına dair belgeler, tarihi bilimsel kâğıtlar, konuşmalarının müsveddeleri ve birkaç kaliteli müzik aleti, astronominin, İsrail'in ve sanatın ilerlemesi için miras bırakıldı; kısa ve öz bir cümleyle de cenazesi için talimat verdi – uzaya gömülmek istediğini yazmıştı.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu bir Dünya Bayramı ilan etmişti.

Armalarla donatılmış savaş uçakları da hep birden, tüm cüssesini olduğu gibi Pasifik'teki Palmyra'ya götüren Sancak Gemisi'ne eşlik etmişti.

Orada kuyruğuna bir füze yerleştirildi. Gümüştendi, on iki adet altın kanadı bulunuyordu, üzerinde kırmızı çemberler ve yeşil çubuklar çiziliydi, yumru gibi topuzları ve batarya sapına benzeyen tutaçları vardı; vızır vızır çalışıyordu...

Bu tarihi ve olağanüstü törene katılmak üzere en rütbeli ve en meşhur bin kadar kişi oraya uçtu. O geceyi sahilde, askeri çadırlarda geçirdiler.

O gecenin sabahına kadar dev bir anten yükseldi.

Sabah olduğunda Eliot *Mersiye*'sini okudu; Stravinsky *Ağıt*'ını yönetti; Papa, Yahudilerin, Budistlerin ve Brahmanların ileri gelenleri dua ettiler; devlet başkanları, başbakanlar ve krallar konuştular; sonra tam yerine rast geldi, normalde mezarına indirilmesi gerekirken, tabutu taşıyan altı

gizemli beynelmilel tip, na'şını füzeye yerleştirdi; Princeton Gelişmiş Araştırmalar Enstitüsü Direktörü de düğmeye bastı; kocaman bir mavi duman bulutu yükseldi; o muhteşem motorlardan çıkan kükreme sesi Fransa'dan Şangay'a kadar tüm radyo dalgalarını sarstı; yakınlarda bulunan savaş gemileri sallandı; çok uzaklardaki sismograflar titreşti; tüm dünya saygıyla eğildi –sonra füze, Pasifik kuşlarının ortasına tüm kuvvetiyle dalan geberesice bir hayvan gibi dumanların arasından fırladı ve uzaya doğru yöneldi– bilim adamıyla birlikte.

Füze stratosferde süzüldü ve tepesinde yer alan ikinci bir çekirdek füzenin içinden çıkıverdi–

Daha da yükseklerde üçüncü bir füze ateşlendi ve bu defa ikinci kabuk parçalanarak düştü.

Dışarı doğru son fırlatılan bilim adamının naaşıydı... Çırılçıplak naaşı.

2

Radyoaktivite yüklü o muazzam mavi duman bulutu açıldığında Palmyra'dan geriye hiçbir şey kalmamıştı, bütün bitki ve hayvan türleri telef olmuş, tüm cisimler yok olmuştu; kum da on üç metre derinliğe kadar donarak kobalt mavisi cama dönüşmüştü.

3

Cenaze töreni Giza'dakinden daha muhteşemdi.

Onu dünyadan uzaklaştıran çekim gücü dünyaya çeken güçle birebir eşitti; böylece naaşı Dünya'nın yörüngesine oturmuştu.

Boşlukta seyahat edeceğinden bedeninde hiç mi hiç çürüme olmayacak, bundan milyonlarca yıl sonra dahi, belki de buralara bir takım yeni türler hâkim olacak olduğunda, bedeni hâlâ orada, Dünya etrafında dönmeye devam edecek.

Sonra gelecekte de genç bilim insanları teleskop kullanmayı öğrenirlerken onu görmeyi ve yörüngesini tespit etmeyi deneyecekler.

Takvimlere ise yeni bir not düşülecek: Ay'ın çeşitli evrelerinin, ay tutulmalarının, Noel, Şükran Günü ve Paskalya'nın yanına, insanların normal gözlüklerle göğe bakarak o büyük bilim adamının dolunayın önünden geçişini seyredebileceği Gün ve Tam Saati de eklenecek.

KEDİLERİN DİLİ

Evvel zaman içinde bir beyefendi varmış.

Bu bey bir bilim adamıymış. İsminin peşi sıra doktorlukla ilgili kısaltmalar yazıyormuş.

Iroquois'tan Esperanto'ya kadar yüz ayrı dil konuşurmuş.

Astral matematik hakkında pek çok kısa makalenin de yazarıymış.

Bu beyefendi otuz beş yaşında, saygı uyandıran, sessiz biriymiş.

Üç boyutlu tahta üzerinde satranç oynamaya da merakı varmış.

İlim irfan işlerinde bilinen en heyecanlı ve en hareketli işte çalışırmış. Ordu tarafından şifre çözmek üzere görevlendirilmiş ve savaş boyunca da günlerce uykusuz kalarak mükemmel bir iş çıkarmış. Komutanlar ondan çok memnunmuş çünkü dediklerine göre düşmanın kullandığı ana kodları defalarca kırarak savaşı aslında o çevirmiş. Doğrusunu söylemek gerekirse, bu tüm dünyayı da kurtarmış olduğu anlamına geliyormuş.

Ama günlük hayatında sigaralarını küllüğe bırakmayı unuturmuş, bu yüzden de mobilyaları minik kahverengi yanık lekeleriyle doluymuş.

Sarışın, ufak tefek ve zayıf olan karısı ise ev işlerinde son derece titizmiş.

Karısını çileden çıkarırmış.

Evin her yerini durmadan darmadağın eder, yemeğini oturma odasında yer, çoraplarını çıkarıp odanın ortasında ayakkabılarını ise pencere içlerinde bırakırmış; sonra arada bir de çöpe bırakılan bir izmarit yüzünden alevler yükselirmiş ama çok şükür ev yine de ayakta kalmış.

Karısını dırdırcının birine çevirmiş.

Karısı ise ona her gün, artık dayanamayacağı raddeye gelene dek, en az on defa bağırırmış; karısıyla böyle küçük küçük sebeplerden dolayı tartışmaz, tartışamazmış; zihni antik dillerden garip garip kelimeler, deyim ve şekillerle doluymuş; kaldı ki o bir beyefendiymiş.

Günün birinde karısını terk etmiş. Bavullarını toplayıp bir Siyam kedisiyle Batı Virginia civarında bir kır evine yerleşmiş.

2

Kedi büyülemiş onu.

Çok da güzel saf kan bir Siyam kedisiymiş. Çok konuşur, yani miyavlar, miyavlar, miyavlar ve devamlı miyavlarmış.

Bilim adamı yatağının üzerine uzanır ve yataktan şifonyere, sonra lavaboya, yere ve daha sonraysa tekrar tekrar yatağa zıplayıp duran selofan toplarının peşinde koşan kediyi saatlerce seyredermiş.

Kedi arada bir de zıplayıp havayı patilermiş.

Sonra da bir anda durup uyurmuş.

Adamsa bir tarafta oturur, usul usul nefes alıp veren bu açık gri, kürkten yumağı seyredermiş, düşünceleri de hayatındaki huzursuzluklar üzerinde dolaşırmış.

Bir zamanlar Voltaire, yegâne varlığını insanların kinciliğine dayandıran tüm uğraşlardan nefret ettiğini söylemişti. Onunki de hakikaten öyle bir işti.

Adam arkadaşları ve kadınlara karşı ilgisini kaybetmiş. İnsanların çoğunu da sığ ve kaba buluyormuş.

Bazı geceler hiç sarhoş olmayı bile beceremeden sanki birini arıyormuş gibi barları dolaşır dururmuş. Kitaplar uyuturmuş onu.

Ve nihayetinde kedisi hayatının merkezi, biricik arkadaşı olmuş.

Bir akşam, oturmuş onu seyrederken içinde garip bir arzu uyanmış.

Kediyle konuşmak istiyormuş.

Bazı deneyler yapmaya karar vermiş.

Bu yüzden garajının duvarlarına bin tane küçük küçük kafes yerleştirip her birinin içine birer kedi koymuş. Kedilerin çoğunu satın alırken bazılarını sokaktan toplamış, hatta bazılarını da dikkatsiz arkadaşlarından çalıvermiş bilim adamı, bu projesine kapılmış gitmiş.

Kedilerin seslerini bir banda kaydetmeye başlamış.

Tuna balığı isteyenlerle somon isteyenler arasındaki çığlık farkına kadar ayırt ederek açlık çığlıklarını kaydetmiş. Bazıları da akciğer, karaciğer ya da kuş eti istiyormuş.

Kaydettiği tüm bu sesleriyse gittikçe büyüyen kayıt kütüphanesinde dosyalıyormuş.

Sağ ön pati kesildiğinde atılan çığlıkla *sol* ön bacak kesildiğinde çıkan çığlığı dikkatli bir şekilde karşılaştırıyormuş.

Sevişirken, dövüşürken, ölürken ve doğururken çıkardıkları seslerin tamamını kayda geçirmiş.

Sonra devlet görevinden istifa edip kaydetmiş olduğu binlerce çığlık ve mart kedisi haykırışlarını canla başla incelemeye başlamış. Kısa zaman içinde sesler anlam kazanmaya başlamış artık.

Daha sonra bu dilin temel dağarcığını iyice öğrenene kadar kayıtları taklit ede ede pratik yapmaya başlamış.

Sonlara doğru mırıldanmayı da denemiş.

Hiç kendi kedisiyle deney yapmamış ama. Ona sürpriz yapmak istiyormuş.

Bir gece evine girmiş, ceketini her zamanki gibi dolaba asmış, kedisine dönmüş ve "MİYAV!" demiş.

3

Kediler karşılaştıklarında birbirlerine böyle, "İyi akşamlar," dermiş.

Ama kedisi hiç de şaşırmışa benzemiyormuş.

Kedi, "Mrrrrouvrouv!" diye yanıtlamış, "E nihayet!" demekmiş bu.

Kedisi, kedi dilinin daha karmaşık incelikleri hakkında onu eğitebileceğini, deneyleri hakkında iyi bilgi sahibi olduğunu ve eğer derslerine dikkat etmezse onun 'Mırnav-ay pardon!' olabileceğini anlatmak istiyormuş.

Haftalar geçtikçe Siyam cinsi kedisinin muhteşem zekâsını daima hayretle keşfetmiş adam.

Yavaş yavaş da kedilerin tarihini öğrenmiş.

Bundan binlerce yıl öncesinde, kediler muazzam bir medeniyete sahipmiş; kusursuzca çalışan bir dünya idareleri varmış; uzay gemileri de varmış ve kâinatı araştırırlarmış, sonra nükleer enerji kullanmayan büyük enerji santralleri varmış; radyo ya da televizyona ihtiyaçları yokmuş çünkü bir nevi zihinsel telepati kullanıyorlarmış ve daha türlü türlü harikalar.

Fakat kedilerin eninde sonunda bulmuş oldukları şey, her deneyin, deney sonucu hissedilen kudrete bağlı olarak önem kazanmasıymış.

Uygarlıklarının karmakarışık hale geldiğinin de farkındalarmış, bu yüzden yaşamlarını basitleştirmeye karar vermişler.

Tabii ki öylece "doğaya dönmek" de istemiyorlarmış –ki bu oldukça iddialı olurdu– böylece kendilerine hizmet edecek bir robot ırkı yaratmışlar.

Bu robotlar doğanın ürettiği şeylere nazaran mekanik bir ilerlemeymiş.

"Kavrayabilen başparmak" ve "dik duruş" en büyük keşiflerinden ikisiymiş.

Robotlar bozulduğundaysa tamirle filan uğraşmak istememişler, bu yüzden de robotlara basit bir zekâ ve yeniden üreme gücü vermişler.

Tabii, kedilerin bu bahsettiği robotlar bizleriz.

Ve işte şimdi bu bilim adamı kedilerin sahiplerine karşı neden hep böyle burnu havada davrandıklarını anlamış.

Kedisi, kedilerin ölümden korkmadıklarını anlatmış; aslında kediler daima tutkulu ve cesur hayatlar sürdürürlermiş ve zamanları geldiğinde, ölümü gayet hazır bir şekilde karşılarlarmış.

Ama *nükleer bir ölüm* de istememişler.

Daha sonra robotlar *farelere* karşı zalim ve akıl almaz bir tutum geliştirmişler.

"Başta soyunuzu hepten silip yok etmeyi düşünmüştük ama sonra yenisini yapmak için uğraşacaktık," demiş kedisi (tabii kendi usulünce), "biz de, doğrusu pek çok kedinin imkânsız diye düşündükleri bir şeyi denemeye karar verdik – *şöyle ki:* bir robota kedi dilini öğretmek ve böylece talimatlarımızı dünyaya yayabilmesini sağlamak!

"Biz de seni seçtik," demiş kedisi küçümser bir tarzda, belki de bilim adamlarımızın konuşmayı öğrettikleri bir maymuna hitap ettikleri gibi, "çünkü bütün robotların içinde sen en yetenekli ve çabuk kavrayan ve kendi ufak alanında en yetkili olanıydın."

Kedisi küçük bir kâğıda not ettiği emirler listesini uzatmış adama.

Emirler de şunlarmış:

KEDİLERE TEKME ATILMAYACAK

NÜKLEER SAVAŞ YAPILMAYACAK

FARE KAPANLARI KURULMAYACAK

TÜM KÖPEKLER ÖLDÜRÜLECEK

"Eğer dünya bu emirlere uymazsa soyunuzu düpedüz ortadan kaldıracağız," demiş kedisi ve sonra gözlerini yummuş, esnemiş, gerinmiş ve sonra da hemen uykuya dalmış.

"Dur bi' dakka dur! Uyan bi'! N'olur!" diye yalvarmış adam çekinerek de olsa, kedinin başına dokunuvermiş.

"Bırak da uyuyayım!" diye homurdanmış kedisi. "İşin var. Git işini yap!"

"Ama bu emirleri insanlara götürüp bunları bana bir kedi verdi diyemem ben. Kimse bana inanmaz!"

Kedisi kaşlarını çatıp şöyle demiş: "Gücümüzün küçücük bir kısmını gösterdiğimizi farz edin? O zaman insanlar bunun öylesine bir şaka olmadığını anlayacaklardır. Bugünden itibaren bir hafta içerisinde bazı kedilerin Moskova ve Washington'dan, insanları yirmi dört saat boyunca deliye döndürecek bir gaz salarak geçmelerini sağlayacağım. Bu gaz insanların tüm tahrip edici içgüdülerini dışa vurmalarına yol açacak. Birbirlerine zarar vermeyecekler ama ellerine geçirebildikleri her şeyi, tüm binaları, köprüleri, kamu işletmelerini, tüm belgeleri ve hatta tüm kıyafetlerini tahrip edecekler."

Sonra kedisi bir kez daha esnemiş ve uykusuna dönmüş.

Adamsa, elindeki emir listesiyle, ona söyleneni yapmak üzere sokağa çıkmış, ama önce – ne yaptığının da pek farkında değilmiş – komşuları aklına gelince gözleri şeytanlıkla parlamış. Kurduğu o bin tane kafesin kapağını açmış.

4

Bir ekim esintisi yüzüne çarptı, alev rengine bürünmüş yapraklar ayaklarının altında hışırdadı, batmakta olan güneşin son muhteşem ışınları her şeyi kızıla boyadı, sokağın gürültüsü rüyadaymış gibi kulaklarını doldurdu, bir Good

Humor*arabası çanı acıklı bir şekilde karanlık gecenin ve kışın yaklaştığını çınlıyordu; ya da yürürken ona öyleymiş gibi geldi, kendisine verilmiş olan ağır sorumluluktan sersemlemiş, kafası kazan gibi olmuştu; kaldırımlardaki çatlaklarda, berber dükkânlarının reklam direklerindeki çizgilerde**, yanlarından geçtiği genç kızların kulak misafiri olduğu sohbetlerinde, çöp bidonlarının saldığı o berbat kokularda, daha önce gözü kapalı geçtiği, kendi işine baktığından pek farkına varmadığı ama şimdi mutlu mesut bir istekle yudumladığı şehir manzarasının tamamında çaresizce şiir ve güzellik aramaktaydı – ama kaçmak! Dünyaya karşı bu tuhaf görevinden kaçmak için tüm bu güzellikler içinde kendisini kaybediverdi; ama gördüğü bu yeni dünya başkalarınca da, ki eminim çok farklı durumlarda olanlarca da, görülmüştü, ve onun *gördüğü* benimse tarif etmeye çalıştığım bu dünya bayağı tuhaf olduğundan, bir an için konudan uzaklaşacağım: İngiltere'de olan bir çocuk hayal edin, birkaç asır öncesinde yaşamış, bir somun ekmek veya bir mendil ya da birkaç kuruş çalmış olsun, bir kadının yumuşaklığından hiç haberdar olmadan, sevgiyle sunulan bir yemeği hiç bilmeden, hiç şeker tatmadan, hiçbir gösteriyi ya da bizim en bilindik zevklerimizi görmeden hapiste büyüyüp adam olsun diye katı ve bir o kadar da aptal bir hâkim tarafından hapse yollanmış – serbest kaldığında korkularını, duyduğu dehşet ve mutluluğu, karşılaştığı her kıza dokunma arzusunu, sabırlı bir sevgi ve bitmek tükenmek bilmeyen o açıklama ihtiyacını kolayca düşünebiliriz (zira bizim hür dünyamızdan neredeyse hiçbir şey anlamayacaktır) ve eğer böyle sa-

* Bizdeki Algida yani (e.n.)

** Berberlerin dış duvarına asılı, yaklaşık 30 cm'lik bir direk. Kırmızı, beyaz, mavi çizgileri vardır. (e.n.)

birli birini bulamazsa çok geçmeden tekrar hapishaneye dönecektir –fakat bütün bunlar konumuzun dışındadır– asıl mesele mesuliyetinden kaçan bu bilim adamının dünyasıyla hapishaneden tabiri caizse kusulan bu genç adamın dünyasının aynı gibi *gözüküyor* olmasıdır; ve böylece bu ekim gecesinin adamın şaşkınlığı ve sersemliği arasında nasıl ortaya çıktığını ettiğini anlama meselesidir – böylesine saçma sapan bir uzunlukta, anlamsız bir cümle noktalayan birine dünyanın nasıl göründüğünü düşünün bir de.

5

Gecenin karanlığı bastırırken ışıklar da parıldamaya başlamıştı.

Krem rengi üstü açık bir araba, içinde neşeyle şarkı söyleyen ve yayalara deli gibi bağırarak laf atan dört sarhoş lise öğrencisiyle birlikte birdenbire yoldan çıktı ve bir yangın söndürme vanasının tepesini kırarak çocuklardan ikisini bir mücevher dükkânının camlarından içeri doğru savurdu, birini altı yedi metre kadar havaya fırlattı ve çocuk da kaldırıma sırt üstü yapıştı, araba hayatta kalan sonuncusunu da direksiyonun üzerinde kırık kaburgalarla acı içinde inler halde bıraktı: Yangın söndürme vanasının üzerinde saplanıp kalan eğik bükük hurdanın kaputunun altından alevler yükseldi; kırık vanadan fışkıran su, arabanın arka tarafını doldurdu ama alevler içindeki ön kısma hiç ulaşmadı.

Felaket mahallinin çevresinde heyecanlı bir kalabalık toplanmış, iştahla gösterinin tadına bakıyorlardı.

Yolun öte tarafından bütün olaya şahit olan bilim adamıysa, bir film karesi gibi gördü kazayı ve o amaçsız, hülyalı hülyalı dolaşmasına devam etti: Emirlerin yazılı olduğu

kâğıt parçasını hiç farkında bile olmadan avucunun içinde sımsıkı tutuyordu, öyle ki şehrin gürültüsü, ışıkları ve güzel hayatı içerisinde kayboluverdi.

Yürümeye devam ettiği halde derin düşüncelerine daldı yine ve bu emirleri hangi Allah'ın kuluna götürebileceğini düşündü – Devlet Başkanını tanımıyordu, yetkililerden kimle konuşsa, o da kesin gülerdi kendisine.

Uzun uzun kafa yordu bu meseleye.

Sonra yeniden dünyaya döndü ve bir fark etti ki eski evinin önündeydi.

Evin ışıkları açıktı. Evi terk ettiği günden beri de karısıyla konuşmamıştı. Dar patikadan aşağıya yürüdü ve alışkanlıkla, her zaman yaptığı gibi kapıya vurmadan öyle eve giriverdi.

Karısının başında şapka vardı.

"Çık git buradan!" diye bağırdı karısı, "biriyle buluşacağım! Seni bir daha görmek de istemiyorum!"

Bilim adamı eski evine şöyle bir göz gezdirdi. Her şey aynıydı. Mobilyalar bile aynı titizlikle yerli yerindeydi.

Mobilyalar! Ayrılmalarının sebebi de bu mobilyalardı. Karısı eşyalarını adamdan daha çok severdi.

Bir vazo kaptı eline. Karısı bu vazoyu adamdan daha çok severdi. Tuttu duvara fırlattı bunu.

Güm!

Karısı bastı çığlığı.

Sonra da o bayıldığı antika koltuğu.

Çat!

Üç parçaya ayrıldı.

Lambayı da pencereden aşağıya attı.

Pat!

"Kes şunu be" diye bağırdı karısı. "Kafayı mı yedin?"

Mutfağa gidip bir bıçak kaptı, birkaç kül tablasını yere fırlatarak ve önüne çıkan kitaplığı filan da yere devirerek odaya geri döndü ve aldığı bıçakla koltukların şişkin döşemelerini parçalamaya başladı.

"Dur artık be! Dur!" diye bağırıyordu karısı, artık kendini kaybetmişti ve ağlıyordu. Ama bilim adamı onu duymuyordu bile. Karısının gözyaşlarına hiç bakmadan evdeki bütün eşyayı deli gibi yırtıyor, kırıyor, parçalıyor, her şeyi tahrip ediyor, her şeyi yıkıp geçiyordu.

Sonra duruverdi.

Karısı da ağlamayı bıraktı.

Göz göze geldiler ve her zamankinden çok daha güçlü bir aşkla birbirlerine sarıldılar.

Bu şiddet sahnesi her nedense ikisini de değiştirivermişti. Adamın gözleri şimdi parıl parıldı ve kaşları da o kasvetli havasını kaybetmişti. Sesi yumuşak ve sıcaktı.

Sonra adamın aklına kediler geldi, sonra neler neler yapacakları da.

"Bak!" dedi kocası. "Gel Washington dışına çıkalım bir süreliğine. İkinci balayımızı yaşayalım. Arabayı alır batıda dağlara doğru gideriz ve herkesten ve her şeyden uzaklaşırız. Kimsenin olmadığı ıssız bir yer bulur orada yaşarız. Şimdi hiçbir soru sorma. Ne diyorsam onu yap sadece."

Karısı o ne söylerse yaptı ve bir saat sonra Washington'dan ayrılıp batıya doğru yol aldılar bile.

"Canım!" dedi karısı birden. "Geri dönmemiz gerek."

"Niye ki?"

"Evinde bir Siyam kedin yok muydu senin? Açlıktan ölecek. Onu öyle kilitleyip bırakamazsın orada. Geri dönersek hem birkaç kıyafet de alırsın kendine. Yalnızca eve dönüp işimizi halletmek varken yenilerini almak çok saçma olur."

"Bak!" dedi kocası ayağıyla gaz pedalına yüklenerek. "O kedi kendi başının çaresine bakabilir!"

6

Bir müddet medeniyetten uzakta kalırken gerek duyacakları bir adet tüfek, sırt çantaları, uyku tulumları, mutfak levazımı ve tüm alet edevatı da aldıktan sonra dağların eteklerindeki yere varmak için üç buçuk gün kadar sırayla sürdüler arabayı. Yolculuklarına sırt çantalarının ağırlığı altında terleye terleye, söylene söylene yürüyerek devam ettiler.

Birkaç ay kadar başka bir insanoğluna rastlamadılar.

Ama bir seferinde kamp kurdukları yerden az ötede yürürken vahşi bir kediye rastladılar.

Vahşi kedi tehdit edercesine hırladı.

Adamsa tüfeğini kampta bırakmıştı.

Vahşi kedi onlarla kamp arasında duruyordu.

Bunun üzerine bilim adamı karısını arkasına alarak hırlamaya ve meerrrooovv demeye başladı.

Birkaç dakika kadar konuştular ve ardından vahşi kedi gerisin geri koşarak uzaklaştı.

"Canım ne yapıyordun? Sanki o vahşi kediyle hakikaten de konuşuyor gibiydin."

Ve böylece adam karısına bütün hikâyeyi anlattı, kedilerin dilini nasıl öğrendiğini, muhtelemen Washington ve Moskova'nın artık yerle bir olduğunu ve tüm insan ırkının da çok geçmeden yok olacağını.

Her şeyin artık burasına kadar geldiğini anlattı bir bir. İnsan ırkına değmezdi. O da bu yüzden her şeyden uzaklaşıp geri kalan şu son birkaç günü az da olsa mutlu bir şekilde geçirmeye karar vermişti.

"Kediler ne şekilde ya da ne zaman ortadan kaldıracak bizi hiç bilmiyorum, ama yapacaklar, çünkü hayal dahi edemeyeceğimiz bir güce sahipler." Sesi üzüntüyle alçaldı da alçaldı. Karısı elini tuttu, sonra ağır ağır döndüler kamplarına.

Kadın şimdi anlamıştı eşinin parlak parlak bakışlarının ve sahip olduğu bu yeni enerjisinin, bu taptaze gençliğinin sebebini – kafayı sıyırdığı iyice belli oluyordu artık – bu adamı artık her zamankinden daha fazla seviyor oluşu garibine gitmişti yine de.

7

Birkaç hafta kadar sonra kamp ateşinin etrafında oturuyorlardı. Kar her yanı kaplamıştı, bilim adamı sessiz sessiz yıldızları seyrediyordu, karısıysa bayağı solmuş titremeye başlamıştı. Nihayet ayağa kalktı ve bir ileri bir geri yürümeye başladı.

"Bugün günlerden ne?"

"Bilmiyorum," diye cevapladı adam boş boş bakarak.

"Noel yakın olmalı," dedi karısı.

Adam karısına dikkatle baktı ve sonra düşüncelere daldı. Birkaç dakika kadar sonra ayağa fırladı ve bağırdı. "O neydi ya? Sesler duydum!"

Karısı bir an dikkat kesildi ve "Ben hiçbir şey duymadım," diye cevapladı.

"Dinle! Bak yine oldu! Atların nal sesleri gibi!"

"Ama canım benim. Hiçbir şey duymuyorum ben."

"O halde ben dışarı çıkıp kimmiş bir bakacağım!" dedi kocası kararlı bir şekilde.

Sonra da dışarıya, karanlığa çıktı.

Karısı adamın sanki biriyle, yüksek sesle konuştuğunu duydu, fakat bir başkasının sesini de duymamıştı. Kocasını çağırdı, "Canım, kim var orada? Kiminle konuşuyorsun?"

Adam geri seslendi, "Yok bir şey yok. Noel Baba burada. Geyiklerinin çıkardığı sesleri duymuşuz."

Karısı üzülerek, "Noel Baba diye birinin olmadığını söylemenin hiçbir anlamı yok," dedi kendi kendine.

8

Adam belli ki karların arasından topladığı yeşil bir kaktüs ve üzerinde de kocaman eski tarz bir fiyonk ile geri geldi ve "Noel Baba bunu Noel hediyesi olarak sana vermemi istedi," diyerek karısına uzattı. "Noel'de hediyesiz kalmayasın diye bunca yolu gelmiş."

Karısı kaktüsü eline aldı ve ateşin yakınına götürdü. Bu delilik gösterileri korkutuyordu onu, yoksa adam muziplik mi yapıyordu? Ya da nazik olmaya mı çalışıyordu? Tepenin üzerinden tee uzaktaki yıldızları seyreden kocasına şöyle bir baktı. Ne kadar da asil ve meczup duruyordu. Ama sonra

tekrar korkuya kapıldı ve çekinerek de olsa dedi ki, "Biliyorsun canım, evdeyken o kadar kızdığında filan bana vurmaman çok iyi bir şeydi."

Bir süre karısına baktı, biraz sinirli ama sakindi, sonra bakışlarını ufka doğru çevirdi.

"Ama sonra," diye devam etti karısı, "endişe etmeme gerek yoktu. Sen böylesine nazik birisin."

9

Bundan kısa bir süre sonra medeniyete geri döndüler.

Moskova ve Washington yerle bir olmamıştı.

Ve kocasının deli olmadığını anlamak karısı için de sürpriz olmuştu – deli olan o Siyam kedisiydi. Evde kedinin ölüsünü buldular – açlıktan ölmüştü.

Zira kedilerin konuştuğu bir dil vardır ama Siyam kedilerinin hepsi delidir – daima zihinsel terapi, kozmik güçler, hayal ürünü hazineler, uzay gemileri ve geçmişteki büyük uygarlıklardan konuşurlar ama bunlar hep yalnızca ve yalnızca miyavlamak –bir güçleri filan da yok– anca miyav.

Miyav!

Miyav!

Miyav!

Miyav!

Miyav...

ÂŞIKLAR

Zamanın birinde bir orman çocuğu yüzüstü düşerek yere yapışmış.

Oğlan vahşi bir şeymiş; hayvan patikaları ve milyon tane gizemli adayı çevreleyen nehrin olduğu, insanların hiç mi hiç ayak basmadığı, tehlikelerin veya hazinelerin saklandığı –ya da hiçbir şeyin saklanmadığı–Amazonlar denen bu labirentte kaybetmiş onu ailesi.

Oralar yalnızca hayvanların dolaştığı ya da bazen de gezginlerin filan uğradığı yerlermiş.

Ama anne ve babası onlardan değilmiş. Misyonerlermiş ve onları bir çeşit uygarlığın olduğu ama hiçbir Hristiyan'ın da bulunmadığı, Brezilya'nın içlerindeki uzak mı uzak bir köye götüren yerlilerle birlikte nehirlerde, sandallarında mahsur kalmışlar. Cahilliğin revaçta, tıbbın yerine ayinlerin hâkim olduğu, cumartesi geceleriyse yeşil bir otun yarattığı sanrıların sinemanın yerini aldığı, çamurdan yapılmış gecekonduların olduğu bir köye gidiyorlarmış.

O zamanlar beş yaşında olan çocuk geceleyin bir ağaç kütüğünün üzerine çıkmış, kütüğü de nehre sürükleyip uzaklaşmış.

Çocuğun ödü kopuyormuş.

Yukarıya bir bakmış ki – ayın üstünde ona doğru gülümseyen bir adam varmış. O da gülümseyip el sallamış.

Pek çok kola ayrılan nehir, esrarengizliği içinde onu yutuvermiş; tüm arama çalışmalarıysa sonuç vermemiş.

Herkes öldüğünü düşünmüş. Oysa çocuk harika zaman geçiriyormuş! Yerlilerin birinden bir bıçak yürütmüş ve kütük üzerinde ilerlerken dallarını nehre doğru sarkıtmış olan ağaçlardan meyve koparıyor, ormanın verimliliğinden yararlanıyormuş.

Ailesiyle birlikteyken çok korkarmış.

Ama onlardan uzaktayken özgürmüş, hiçbir şeyden de korkmuyormuş. Pitonları, siyah panterleri filan severek, tüylü tüylü örümceklerle oynayarak etrafta koşturup duruyormuş ve dahası göğüslerine güneşte parlayan metalik polis rozetlerinden takıp soğukkanlı ve oldukça mutlu bir şekilde kahramanlık gösterileri yapan o çocuklar gibiymiş.

Timsahla dolu havuzlarda yüzermiş; korkusuzluğu şansının da yaver gitmesiyle birlikte defalarca ve defalarca esirgemiş onu.

O her şeyi severmiş, her şey de onu – ve her şey onu eğlendirir, doyurur, onun için birer yastık–yorgan olup hiç laf etmeden bakarmış ona.

Gezer dururmuş, ağaçlardan sarkan dallara tutunarak sallanır, yüzer ve mızrak filan yaparmış, hepsi eğlence içinmiş, ta ki on altı yaşına gelene, yüzüstü düşerek yere yapıştığı o âna kadar.

Aşka esir düşmüş.

Bulduğu yaşlı bir jaguar cesedinden yüzdüğü deriye sarınmış, bir asma dalına tutunup sarkarken uçan bir papağana çarpıvermiş.

Birlikte yere düşmüşler.

Papağanın kanadı kırılmış ve cıyaaaklaya cıyaklaya isterik bir halde kendini oraya buraya vuruyormuş. Çocuk ardından gidip kollarının arasına almış onu.

Papağansa çocuğu ısırmış.

Çocuk onu kendi gövdesinden uzakta tutarak inşa etmiş olduğu derme çatma kulübeye kadar taşımış. Sonra kapıyı kilitleyip papağanı serbest bırakmış.

Ama papağan kaçmaya çalışmayı bırak, yere yığılıvermiş.

Çocuk ne yapacağını şaşırmış, iyice bir kontrol edip okşamış papağanı, sonra yapraklardan yaptığı yatağa yatırarak üzerine su serpmiş.

Papağan nefes alıp veriyormuş. Çocuksa yiyecek aramaya çıkmış.

Tropikal bir ağaca tırmanıp uzun uzun dalların ucundaki beyaz fındıkları toplamış, papağanların en çok bunu sevdiğini biliyormuş, çünkü bu ağaçların üzeri her sabah papağanlarla dolarmış. Sabahları papağanların üzerlerindeki gökkuşağı renkleriyle bu ağaçları kaplamalarını, onların güneş yükselirken fındıkları löpürdeterek heyecanlı heyecanlı cıyaaaklamalarını filan izlermiş.

Yiyecekleri papağanın yanına koymuş ve oturup seyretmiş.

Tüylerini düzeltmiş ve onu biraz daha okşamış.

Ertesi gün papağan biraz daha kendine gelmiş, az bir yemek yemiş, sonra da topallaya topallaya kulübenin karanlık bir köşesine gitmiş.

Kanadı iyileşene kadar da orada kalmış; oğlan papağana yemek vermiş, su getirmiş; sonra papağan iyileşmiş, yani hayata dönmüş ama kanadını bir daha kullanamamış.

Çocuk, eğer ormanda bir kız olsaydı, tıpkı onu seveceği gibi bu papağanı sevmiş.

Papağan da ancak bir papağanın âşık olabileceği kadar çocuğu sevmiş – evcilleşmesine müsaade etmiş.

Birlikte yaşamışlar.

Birlikte gezmişler – oğlan ağaçların tepesinden uçarken, havada daldan dala atlarken papağansa yerde çılgın bir tavuk gibi koşmuş durmuş.

Kuşa konuşmayı, gülmeyi, ağlamayı, merhaba ve elveda demeyi, insanlardan epey ayrı olduğu için kullanmaya kullanmaya neredeyse unutup gideceği dilini öğretmiş.

Birkaç yıl beraber yaşamışlar – ta ki çocuk artık yirmi beş yaşında kocaman bir adam olana dek. Çok uzamamış büyürken, teni de rüzgâr ve güneşten kararmış, omzuna kadar inen altın rengi saçları arapsaçı gibiymiş ve gözleri de bir hayvanınki gibi nazikçe açılıp kapanırmış.

Belinin etrafına deri bir kayışı sıkı sıkı bağlarmış, değerli tek şeyi olan, o yıllar evvel çaldığı bıçak da kayışa bağlıymış.

Bundan daha fazla değer verdiği tek şeyse aşkıymış. Beraber uyurlarmış hep, papağan çocuğun tepesinde bir sopaya tünermiş, sanki onu koruyormuş gibi. Çocuk her gece ona "tatlı rüyalar" dermiş.

Sonra papağan da o cıyaaak cıyak sesiyle "tatlı rüyalar" diye tekrarlarmış.

Yürürken papağan da adamın omuzuna kurulur, bozuk plak gibi aynı şeyleri söyler dururmuş.

Hâlâ tehlike filan nedir bilmiyormuş, hiç mi hiç korkmazmış, bütün hayvanlarla da arkadaş canlısıymış. Bir karahindiba gibi hassasmış.

Ormanda başıboş dolaşıp duruyormuş, sonra bir gün bir tepenin üzerinden bakkalın tüten dumanını görmüş. Merakla yaklaşmış ama birden duruvermiş. Acayip sessizmiş.

İleride ağaçların altından abuk sabuk bir ses gelmiş, sonra da bir kadının konuştuğunu duymuş – Çizmemi bağla canım, diyormuş. Hep açılıp duruyor. Şurası. Dur silahını tutayım...

Yirmi yıldır ilk defa duymuş olduğu bu insan sesi, bir buz kıracağı gibi midesine saplanıp anılarını karman çorman etmiş, sonra da büyük bir çalının arkasına doğru yere kapanmış.

O ses.

Mümkün değil.

Sanki annesinin sesi gibiymiş.

Gerçekten annesi miymiş ki?

Yoksa hâlâ onu arıyorlar mıymış?

Papağan, insanların hepsinin sahibi gibi olduğunu düşünerek, ağaçların, yaprakların arasından sese doğru usul usul gitmiş.

Kadın basmış çığlığı.

Dan, dan!

Papağan avazı çıktığı kadar bağırmış.

Çocuk çalılığın arasından fırlamış ve papağanın son sözlerini yakalamış – tatlı rüyalar!

Elinde namlusu tüten tüfeği tutan kadına ve yanında duran adama dönmüş sonra.

Gözleri orman yangını gibiymiş.

Kadının üzerine atlamış ama adam da silahı almış, sonra silahın dumanı tütmüş ve çocuk karnında açılan bir delik ve acıyla yere yığılıvermiş.

Şaşkın şaşkın, canı da yanarak onlara bakmış. Onlar da aynı şaşkınlıkla çocuğu süzmüşler.

Tekrar –bu defa adamın üzerine doğru– ayağa fırlamış ve boynundan bir parça koparmış.

Sonra ormanın içinden, ağaçların arasından, sarmaşıklardan atlayarak, zıplayarak, dallardan ine ine koşmuş. Uzağa! Uzağa! Çıkıp gitmeli ve gitmiş de, sürüne sürüne ve bir hayvan gibi uluya uluya, ta ki içinin ürperdiği ve ardından öldüğü âna dek – ve o gece, etraf yusyuvarlak sarı mehtabın altında sırtlanların kahkahalarıyla yenilip yutulmuş; o mehtabı genç sevgililer de seyretmişler, âşıklar için ordaymış.

Ay ışığının altında bakkalın verandasında durmuşlar. Kadın adamı boynundaki beyaz sargı bezinden öpmüş. Adamsa ormanın zifiri karanlığına bakmış ve acaba öldürdüm mü onu diye mırıldanmış.

Kadın da kimdi acaba, merak ettim, diye söylenmiş.

Kadın başını yukarıya kaldırmış.

Ay onlara gülümsüyormuş.

DİNGONUN NİKÂHI

Kedi kuyruğu kadar upuzun kahverengi pos bıyıklara sahip şen şakrak arkadaşımız Avustralya'da bir köpekten pire kaptı.

Çölün ortasında tam helak olup gidecekti ki, Aborijinlerin kamp yaptığı yere sürüne sürüne girdi de kurtuldu. Onlarla birlikte bir ay kadar dolaştı, buz gibi soğuk çöl rüzgârlarına karşı açıkta uyudu. Özellikle dingo cinsi vahşi köpeklerini çok sevmişti, köpek de onun sevgisine karşılık vermişti; üstelik köpek her gece yanında kıvrılıp yatıyor, iyice sokulup onu ısıtıyordu. Medeniyetin başladığı yerde bir seyahat çeki bozdurdu ve köpeği satın aldı. Hiç aklına yatmayan ne idüğü belirsiz bir alışveriş olmuştu. Bakkalda duran adama bir miktar para vermişti, sonra yerliler erzaklarını edinmiş, Amerikalıysa köpeği almıştı – ama bu iş oldukça garip yürümüştü. Bakkal, "Bunlar her işi böyle merasimle yapar," diyerek izah etti. "Sana denileni yap sadece... Sonra köpeği alırsın." Herkes bir çember oluşturup oturdu ve merasim bir saat kadar sürdü. Davullar çaldılar. Bazıları şarkı söyledi. Sonra üzerlerine kostüm olarak sadece özene bezene makyaj yaptılar ve erzakların, bakkalın, adam ve köpeğin, herkesin rolü olan küçük skeçler sahnelediler – tamamı elkol

işaret dilinden oluşan bir takım eski tarz pandomim oynamışlardı; ama Avrupai kıyafetler içindeki bu garip adam ciddiyetini bozmaya da zorlanmadı; hakikaten de onu huzursuz eden şey işte tüm bu sessizlik içinde ağırbaşlı kalınmasıydı.

Köpek bir kere dahi havlamadı.

Sakin sakin adamın yanında kabile şefinin oturduğu yere kadar yürüdü ve muhtemelen yaşlı hokkabazın tek bir işaretiyle birden arka ayaklarının üzerine kalktı; şef türlü türlü sihirbazlık hareketleri yaparken patisini dikkat ede ede Amerikalının avucuna bıraktı.

BİR BAŞKA SAHTEKÂR

Vakti zamanında zampara bir milyonerin yüzü otomobil kazasında yanmış.

Olayın peşi sıra inzivaya çekilip tüm arkadaşlarıyla görüşmeyi bırakmış, sonra da hiç ayrılmadığı, geniş bir araziye kurulu o kocaman taş evinde yaşamaya devam etmiş.

Hakkında ağır dedikodular dönmeye başlamış; hayatının ne denli şaşalı olduğu kulaktan kulağa fısıldanmış, içtiği nadir şaraplar ve kadınlar da keza, demişler ki tablolar, kitaplar, davul ve hançerlerden oluşan muazzam bir eşya koleksiyonuna sahipmiş, ve hatta içeri girilmesi pek de mümkün olmayan evinin o korunaklı duvarlarının ardında bir yerlerde gizlenmiş yüzme havuzunda da cillop gibi balıklar beslediğini de söylemişler.

Binanın terasında bir tiyatrosu varmış ve tüm Broadway oyuncuları oyunlarını burada sahneler, bale yapan dansçılar ve müzisyenler de gelip marifetlerini ona sunarlarmış.

Evine gelen sanatçılardan hiçbiriyle konuşmazmış ama sahnenin önündeki ışıkların üzerinde bazen yüzü siyah bir peçeyle gizlenmiş, tiyatrodaki tek koltuk olan o rahat

koltuğuna gömülmüş puro içerken ya da muhtemelen mor renkli bir şeyler yudumlarken görürlermiş onu.

Milyoner hiç kimseyle konuşmazmış.

Dünyayla olan irtibatına uşağı aracılık edermiş, ki faturalarını ödeyen, eğlencelerini düzenleyen, basına bilgiler veren uşağı da milyonerle yaşadığı bu tuhaf ilişki sayesinde meşhur olmuş.

Günlerden bir gün, işsiz olduğundan dolayı canı hayli sıkkın bir aktör, Waldorf Kafeteryası'nda oturmuş gazete okuyormuş.

Derken gazetede bu eksantrik milyoner hakkında bir yazı okumuş ve fark etmiş ki adamla neredeyse aynı boyda, aynı fizikte ve hatta aynı yaşta; sonra da aklına dank etmiş – eğer bir şekilde bu milyoneri öldürüp yerine geçerse, evet sonra, sonra da hiç kimseyle konuşmadan, yüzünü de siyah bir peçeyle filan örterek bu adam gibi davranmak kolay olabilir.

Ama yine de uşağından çekiniyormuş.

Böylece gazete arşivleri ve diğer yollardan uşağın ve milyonerin huyunu suyunu araştırmaya koyulmuş.

Karanlık mı karanlık bir gece, evin bahçesine sızmış ve, şans da bu ya, evin arka tarafındaki eski kuyunun içine doğru bakan milyonere denk gelmiş.

Ve böylece adamın kafasına bir darbe indirip öldürmüş onu.

Kuyunun başı zifiri karanlıkmış. Hemen milyoneri soyarak giysilerini kendi üzerine geçirmiş, yüzünü de siyah peçeyle örtmüş. Sonra milyonerin cesedini kuyuya atmış, atmış ama cesedin suya çarpma sesinin de gelmediğini fark etmiş.

Milyonerin kıyafetlerine bürünen sahtekâr, eve ve dahası bu lüks ve rahat yaşama giriş yapmış.

Çocuk oyuncağıymış bu iş!

Çünkü bu uşak var ya bu uşak – harika bir uşakmış.

Hiç emir vermesi filan gerekmiyormuş. Uşak nerde ne yapması gerektiğini biliyormuş zaten. Kahvaltısını getirir, banyosunu yaptırır, kadınlarla birlikte olmasını sağlar, haşhaşlı sigaralar filan bulur, evin işlerini görür ve de müthiş ziyafetler hazırlar, âlemler düzenlermiş.

Zahmetsiz bir yaşamı varmış adamın.

Kısa süre sonra kimsenin onun kim olduğunu keşfedemeyeceğini anlamış. Çevirdiği dolap kusursuzmuş.

Ve haklıymış da.

Kimsenin adamın kimliğini keşfettiği filan yokmuş.

Fakat bu adamın zaafı da kibriymiş. Gördüğünüz üzere başka birinin de tıpkı onun gibi aynı fikirlere sahip olabileceğini hiç düşünmemiş. Öldürdüğü kişinin milyonerin de kendisi olmayıp aksine onun gibi bir sahtekâr olabileceği ve birkaç ay sonra başka bir sahtekârın gelip onu öldürebileceği de hiç aklına gelmemiş; ve üstelik doğruyu söylemek gerekirse, şu son birkaç yıldır, aynı zaafa, o kendini beğenmişliğe sahip, kayda değer sayıda pek çok sahtekâr gelip geçmiş.

Hayır hayır, hiç kimsenin bundan haberi yokmuş –tabii uşak hariç– ama o da kimseye anlatmamış, zira işini çok seviyormuş.

MAL BULANINDIR

Çöpe giden bir çanta dolusu parayı şehir çöplüğündeki yığınlar arasında ararken kaptıkları çeşitli hastalıklar nedeniyle beş gün içinde hayatlarını kaybeden, o temiz temiz giyinen göçmen aile –işte o ailenin çalışkanlığını hiç mi hiç unutmayacağım, hayat boyu biriktirdikleri parayı bulmak için çöpleri karıştırırlarken onları seyretmeye gitmiştim. Ben onların çöplerini alan çöpçüyüm.

İlk gittiğim gün paralarını da yanımda getirmiştim.

Ama izin verin anlatayım: Çöp kamyonunda iki kişiyle birlikte çalışıyorum. Biri şoför, diğeriyse benim gibi kamyonun arkasına çöp bidonlarını boşaltıyor. O meşum günde çöp kutusunu boşaltırken içinde para olan bir torba buldum. Benim ortak, yolun öte tarafındaydı, ben de torbayı gömleğimin altına soktum ve herhangi bir şey söylemedim. O gün öğleye doğru eve vardığımda torbada tam otuz sekiz bin doların olduğunu keşfettim.

Haber o akşam tüm gazetelerde çıktı. Paranın sahibi o parayla bir ev satın almak istiyordu ve banka hesabındaki tüm birikimlerini son kuruşuna kadar çekmişti. Adamın dokuz çocuğu vardı. Gazetelerdeyse ağlarken çekilmiş fotoğrafları

çıkmıştı. Nasıl olduysa artık para torbası çöple birlikte atılmış ve kamyon boşaltılana kadar da fark edilmemişti. Şoför çöpü tam olarak nereye boşalttığını biliyordu ama asıl sorun diğer iki kamyonun daha çöplerini aynı noktaya boşaltmış olmalarıydı, tam torbanın olması gerektiği yerin üzerine yani. Darmadumandı orası.

Polis paranın olduğu düşünülen bölgeyi parlak mavi bir kordonla çevirdi. Sonra o gece ailenin, şehrin günlük çöpü içerisinde arama yapabilmesi için bir tane itfaiye arabası o güçlü farlarıyla olay yerini aydınlattı. Radyo ve basın aracılığıyla olaydan haberdar olan insanlar da gruplar halinde izlemeye geldi. Çok, pek çok kişi yardım teklifinde bulundu. Ama kaybolan parası yüzünden son derece öfkeli, deliye dönmüş, bu perişan adam tüm yardım önerilerini reddetti ve polisten de kalabalığı mavi kordonun ardında tutmasını istirham etti. Ailesinden başka kimsenin parayı aramasına izin veremezdi. Anlayışlı bir polis şefiyse olay yerini inceledikten ve belediye başkanına da danıştıktan sonra adamın istediği gibi aramasına izin verdi, üstelik adamın parasını bulmak için de her türlü destek çıkacaklardı. Televizyon ekipleri de sabah haberlerinde yer verdikleri bu iğrenç manzaraya ışıklarıyla katkıda bulundular ve ertesi gün artık tüm şehir paranın bulunmasını bekliyordu.

Tam bu noktada, o gece gözüme uyku girmediğini de belirteyim.

Daha önce polis tarafından sorgulanmıştım, müdürüm tarafından da; hepsi hiç kuşku duymaksızın inandı bana, çünkü belediyenin temizlik bölümünde tam on yıldır çalışıyordum.

Ne kadar kolay yalan söylemiş olduğuma hâlâ şaşıyorum, ama zaten tam en baştan beri kimse benden şüphelenmemişti. Sözlerimi hakikat olarak addettiler ve dikkatlerini de o devasa çöp yığınına çevirdiler. Normalde çöpün üzerinin bastırılması ve kimyasallarla filan işlem görmesi gerekiyordu ama bu defa çöpün orada öylece durmasına izin verdiler, sonra da kısa zaman içinde çevreyi tehlike barındıran bir koku sardı. Bu kadar insanın o kokuya nasıl tahammül ettiğini anlamıyorum. İzlemeye gelen kalabalık bir tuhaftı ve o gece parayı aramaya Hakları olduğunda ısrar eden hiddetli vatandaşlarla polis arasında birkaç çatışma dahi çıktı. Eğer para çöpe atılmış ve çöp de şehir çöplüğüne dökülmüşse artık paranın halka ait olduğu ve herkesin de aramaya hakkı bulunduğu, paranın da onu her kim bulduysa onda kalması gerektiğini iddia ettiler.

Bu mantık yürütmeye benim de katıldığımı düşünebilirsiniz ama aslında katılmıyordum. Eğer adam parayı sokağa atsaydı, bu başka bir hikâye olurdu, fakat para yanlışlıkla çöpe karışmıştı ve paranın ona ait olduğu da açıktı.

Her zaman yaptığım gibi ertesi gün sabahın köründe yine işe gittim ve işten eve döndüğümde hep yaptığım üzere yıkandım, sıcak bir duş aldım, bir şeyler atıştırırken de oturup televizyonda öğle haberlerini seyrettim. Ton balıklı sandviç yediğimi hatırlıyorum.

Televizyonda geceleyin çöplükte yaşanan olayı anlatan haberin öğle ajansı için hazırlanmış özeti veriliyordu.

Üç kişinin polis tarafından tutuklanarak polis arabasıyla götürüldüklerini gördüm. Çaçaron yaşlı bir kadın vardı, kameralara bağırıyordu, sonra kendini çöp yığınının üzerine atan enteresan bir lise öğrencisi, o kadar dik kafalıydı ki

ancak üç sivil polis memuru tarafından uzaklaştırılabildi, ve bir diğeri de devamlı sarhoş, aslında yeri kesin hapishane olan, kocaman bir sıçan gibi tehlikeli de gözüken orta yaşlı bir adamdı, bileklerinden kelepçelenmiş, ekip otosuna götürülüyordu.

Bunlar, kim bulduysa onundur düsturuna tüm kalbiyle inanan tiplerdi.

Parayı iade etmeye karar verdim. Paranın bulunduğu torbayı yemek sepetime koydum ve bir otobüs alıp son durağa, şehir çöplüğünün bulunduğu yere kadar gittim, hemen hemen iki yüz kadar insan etrafta bekleşiyordu.

Aileyi bulmak kolay oldu. Mavi kordonun hemen iç tarafında kurdukları iki adet çadırda kimileri nöbetleşe uyuyorken diğerleri arama yapıyordu.

Ve işte tam oradaydılar, düzgün kıyafetler içinde, çöp yığınlarının tepesinde her boydan çocuklar.

Bunların çöplerini beş yıldır alıyordum, haftada tam üç kere, tüm aile fertleri bana tanıdık geliyordu artık. Çocukların nasıl büyüdüklerine şahit olmuştum, çok sık olmasa da arada bir bunlarla sohbet de etmiş, çöp toplama saatlerimiz hakkında filan bilgi vermiştim. Doğrusu tüm o yabancılar arasında eski birer dostlarmış gibi görünmüşlerdi bana; sonra parayı vermek üzere doğrudan adama gittim, mavi kordonun iç tarafındaydı. Yaklaştığımı gördü ama beni tanımadığını anlayabiliyordum. Ayağa kalktı ve kaşlarını garip garip çatarak beni bir güzel payladı.

Sonra gövdesini bükerek sanki dansçı gibi garip bir şekle soktu, bacağını da yumruk atar gibi ileri doğru fırlatıp topuğuyla mideme geçiriverdi; öyle ki mavi kordonun dışına sırt üstü düştüm ve acı içinde iki büklüm oldum. Yumruğunu

etrafımdaki kalabalığa doğru salladı ve sonra da yere eğilerek çöpün içinde tekrar aramaya koyuldu.

Ancak birkaç dakika sonra konuşabildim, sonra da tanımadığım birinin yardımıyla ayağa kalktım. Titreye titreye, sendeleye sendeleye otobüse geri döndüm, bu olaya şahit olan seyirciler güruhundan uzaklaştım. Oradan kaçarken birinin bağırdığını duydum: "Baksana birader! Bu yemek sepeti senin mi?" Adama teşekkür ettim.

ÜÇÜ

Üç kız kardeşten üçünün sesi de davudiydi.

Babaları yönettiği harika sesli erkek çocuk korosu ve bu şahane üç kızıyla meşhur biriydi ve hepsinin müzik eğitiminden de kendisini sorumluydu.

Sahnedeyken bu genç ve güzel kızların kadınsı tavırları, birbiriyle uyum içinde titreşen o derin seslerini gölgede bırakıyordu – hele de "Old Man River" şarkısını söylediklerinde salon hepten yıkılıyor, kadınlar inliyor ve kocaman erkekler dinledikleri bu yorumun dokunaklılığından gözyaşlarını tutamıyordu; *Times*, *Telegraph* ve *Sun* gazetelerinden eleştirmenlerse temiz ve güçlü ses tonlarının, Chaliapin, Paul Robeson ve Samuel Ramey'le filan yarıştığını ileri sürüyordu.

"Tarif edilemez derecede büyüleyici" diye yazmıştı *Sun* gazetesinden biri.

"Sapsarı bir dünyada dolaşan eflatun kızböcekleri."

KIZAKÇILARIN HAYALİ

Kızak takımı, her biri yüz yirmi kilonun üzerinde her yönüyle şişko, tombul kadınlardan oluşuyormuş. Dördü birlikte yaklaşık bir ton çekiyormuş.

İsviçre yapımı özel bir kızakları varmış.

Kendilerine Bıldırcınlar adını vermişler ve her biri kızıl, kahve, beyaz ve siyah tüylerden yapılı, bayağı yetenekli birinin üzerini bir kuşun kanadına benzer şekilde kestiği kostümlerden giyerlermiş. Amerikan bıldırcınları New York Eyaleti'nin çeşitli vilayetlerinde ticari amaçla yetiştirildiğinden, o kocaman yusyuvarlak dört cüsse için bedene yapışan kızak giysilerini süsleyecek kuş tüylerinden yeteri kadar temin etmek de kolaymış. Bunlardan birine elinizi sürmek sanki bir kuşun bedenine dokunmak gibiymiş. Kostümler buz gibi rüzgâra karşı da olağanüstü bir koruma sağlıyormuş.

Kızağın şoförü gözü kara biriymiş ve dansçı olmayı düşlermiş.

Diğerinin hayaliyse sırıkla atlayan kişinin, hiç sürtünmeden yatay engeli aştığını anladığı sırada kendini havaya bırakırken yaşadığı o büyük heyecana aşina olmakmış.

Bir diğeriyse Büyük Kanyon'u bir uçtan diğer uca yelken kanatla uçarak seyretmeyi hayal edermiş.

Kızağın arkasında oturan frene basmakla görevli olanın devamlı düşünü kurduğu şey ise sahne ışıkları altında uçarken trapezi yakalamakmış.

Kızakçılar, o en derin, en gizli saklı düşüncelerinde rüzgârda salınan hafif mi hafif birer balon olup uçmanın hayalini kuruyormuş –ki işte *tam burada* düşleri gerçek olmuş– çünkü kıvrılarak aşağı doğru inen buzlu yolda kelimenin tam anlamıyla kuş gibi uçuyorlarmış.

ŞEYTANLAR HAKKINDA

Ruhum yalın mı o kadar?
Bir ruh katlanabilir mi?
Böylece örtebilir miyim
Üstünü? Şahane görüntülerle?

Binbir Gece Masalları'nda geçen eski günlerden birinde balıkçının biri ağını Akdeniz'in sularına bırakmış. Sonra kıyıya doğru çekmiş de çekmiş, çekmiş de çekmiş, sonra bir bakmış ki ağına eski bir fildişi şişeden başka tek şey takılmamış. Şişenin üzerine yapışmış yosunları temizlemiş ve bir de görmüş ki şişe bayağı eski ve üzerine de baştan sona insan ve hayvan figürleri işlenmiş; şişeyi artık ne yana evirip çevirse her seferinde üç sıra insan beliriyormuş. Şişenin tepesinde tıpası varmış, tıpa da kurşundanmış. Onun üzerinde de Hazreti Süleyman'ın mührü işlenmişmiş.

Balıkçı şişenin kapağını açmış ve içinden bir duman çıkmaya başlamış, püskürme sesi çıkara çıkara fışkırıyormuş, sonra duman kocaman bir bulut oluşturmuş ve sonra o bulut da bir ifrit veya bir cin, yok yok, bir peri ya da bir şeytan... Artık ne derseniz deyin, öyle bir şeyin bedenine bürünmüş.

Şeytan balıkçıyı avucunun içine oturtmuş ve ona ölümlerden ölüm beğenmesini söylemiş.

"Ama seni serbest bırakan bendim," diye itiraz etmiş balıkçı.

"Dinle," demiş şeytan, "tam 50.000 yıldır ben o şişenin içindeydim. İlk beş bin yıl beni serbest bırakacak kişiyi nasıl ödüllendireceğimi mutlu mesut düşündüm durdum... O adamı bir imparator yapabilirdim! Saraylar verirdim, o da tüm dünyaya hükmederdi... Ama on bin yıl geçti ve ben az biraz bunalıma girdim, bayağı da hevesim kaçtı, ama yine de kendi kendime dedim ki: Artık beni kim serbest bırakırsa, ona şöyle rahat bir prenslik vereyim, güzel de bir şato, hizmetçiler filan, böylelikle hayatı boyunca rahat edecekti... Ama sonra yine yıllar geçti ve 15.000 yıl sonra o kadar bezdim, o kadar bunaldım ki beni serbest bırakmayı göze alacak olan aptala zerre karşılık vermemeyi kararlaştırdım... Zaman geçtikçe de beni görmezlikten gelen insanoğlundan nefret etmeye başladım... Ve böyle böyle cinayet ve işkence yöntemleri geliştirmeye koyuldum... A haa! 35.000 yıldır planladığım onca şey... Tam da bugünü hayal ediyordum ve seni nasıl öldüreceğimi. Senin gebermen için oncu adet dehşetengiz yöntem düşündüm. Şöyle sıralayayım: Dikkatle dinle ama, çünkü sana seçme hakkı tanıyacağım."

"Bana ne yapmak istiyorsan artık açık açık yapabilirsin," demiş balıkçı. "Hemen şuracıkta öldürebilirsin beni. Ama doğruya doğru, sen yalancının tekisin."

"Ne!" demiş şeytan.

"Bir kere senin bu fildişi şişeye girebilmen mümkün değil. Bir şu şişeye bak minicik, bir de kendine bak, koca bir dağ kadarsın. Küçücük bir velet bile anlar senin doğru

konuşmadığını. Yalancısın sen. İstersen öldür beni ama masallarına inanmamı da bekleme, güldürme beni. Öldür beni istersen ama şu minicik şişede asırlar geçirmiş olduğuna inanmamı da bekleme benden. Komik olma. İstersen beni öldür ama böylesine bariz bir masala inanacağımı da sanma."

"Ne diyorsun!" demiş şeytan. "Şimdi göstereceğim sana!"

Böyle der demez gövdesi kocaman bir dumana dönüşmüş, bir hortum gibi döne döne ufalmış da ufalmış ve şişeye girivermiş, sonra balıkçı da çarçabuk şişenin kapağını kapatmış, şeytansa ta ki bugüne dek hep orada kapalı kalmış.

Şeytanlar beklerken içim daralır.

Onlarla konuşmayı denerim. Onları sinirlendirecek şeyler söylemeye başlarım ama beni pek dinlemezler, haliyle cümlelerim de kaybolur gider...

Lisan, bunların öğle yemekleri, yaşam için gerekli unsurlarıdır, delilikleriyse oyunları; ve derler ki, aşk, tadından yenmez.

Oo... Tatlı!

JÖLE!

(Bak ama ya! Bu şeyi... Bu yazıyı dikkat ede ede fildişi bir şişe gibi işlemem gerek.)

JÖLE!

Oldukça net görebiliyorum; geleceği görüyorum: çok zarif bir manzara:

Uzunca bir davet masası.

Masanın tam ortasının hemen tepesinde, 216 tane yanan mumlarla dolu fildişinden bir avize asılı, altındaysa gümüşten

huzmeler – ama masa darmadağın, çünkü smokinli misafirler yemeğin ortasında kalkıp balkona çıkmış havai fişekleri ve yapmacık bir atom bombasını seyrediyorlar, çünkü daimi barış gelmiş; hizmetçiler mutfağın camlarından dışarı sarkmışlar, o meşhur bayram gösterisini izliyorlar; az evvel bu çatı katı harika insanlarla doluydu, şimdiyse bir müzenin antika eserler bölümü geçtiğimiz senenin yılbaşı gecesi nasıl sessizse işte o kadar sessiz; o büyük masanın tam ortasında, iri mi iri bir kristal jöle kâsesi, yalnız başına ve hiç de dokunulmadan öylece duruyor.

Jöle kâsesinin yanı başında, sanki sihirli bir şekilde, sigara içen iki kişi beliriverdi. Bunlardan birinin kim olduğunu çıkaramıyorum... Dikkatimi bile veremiyorum bu kişiye... Kadın mı, yoksa bir erkek mi? Ya da ne? Ama diğerinin sen olduğunu açık açık *görebiliyorum*, diğerinin okurum olduğunu; ayrıca güldüğüm için de özür dilerim ama bu hoş davet sofrasına pek de yakışmadığını düşünüyorum, adeta bir at hırsızı gibi, ya da bir aktör, yahut rüyadaki bir karakter, çünkü tam şimdi giyindiğin gibi aynı kıyafetlere bürünmüşsün. Yanındaki o diğer kişiyse, ki biliyorum senin burada olmanı sağlayan kişi bu, senin dinleyicin.

Dinleyiciye iki tane kamış uzatıyorsun ve dinleyicin de onları jölenin içine batırıveriyor, ve... Amanın! Çok garip: Dinleyici jölenin boyasını azar azar yudumluyor.

Jöle git gide renk kaybına uğruyor, cam gibi şeffaf oluyor sonra.

O dinleyici ne yapıyor şimdi? Kâsenin üzerine eğiliyor... Ve sanki kristal bir küreye bakar gibi pür dikkat seyre dalıyor...

Hımmm. Kamışların açtığı iki minik delik dışında jölenin üzeri cam gibi pürüzsüz, aynaya dönmüş. Odadaki her

şeyi onda görmek mümkün, fakat anlaşılacaktır ki bu da basit bir ayna değil, okuyucum... Bir vampirin kendi yansımasını görebileceği yegâne aynadır bu. Vampir kendisinin nasıl göründüğünü hayal dahi edemez (hiç gölgesi bile yoktur), tabii bu jöle aynaya bir göz atması dışında. Öte yandan, sizin gibi sıradan insanlar mesela, bu aynada tam anlamıyla görünmezlerdir.

Bu aynada kendinizi göremezsiniz.

Deneyin hadi. Masanın üzerine eğilip kâseye bakın bir... Küçük bir bilimsel ispat bu.

Gördünüz mü? Görünmezsiniz işte. Herhangi bir yansımanız da yok. Bir vampirin sıradan bir aynada gördüğü de bundan ibarettir. Kendisi dışında her şeyi görür. İşte bunun için vampirler kendini beğenmiştir.

Bu kadar yeter okuyucum, aynadan uzaklaş.

Şşş, okur! Uzaklaş aynadan uzaklaş.

Kendini göremediğini biliyorum.

O kadar şaşıp kaldığın şey de ne? Bir an için vampirin ne gördüğünü görmek mi?

Çok garip, değil mi?

Evet, ilginç.

Ama bu kadar yeter. Yaylan, okur!

Ne görüyorsun? Ee! Hıı. Tabii, tam üzerinde avize var...

Ama şu puantiyelere bak sen! Dantel masa örtüsü! Aynanın yüzeyine bak – Fildişi damlıyor, fildişi damlası, fildişi damlaması, fildişi damlaları, damlalar fildişi damlaları, damlaların fildişisi, fildişi damlalarının, damla damlamakta damlıyor (her biri üzerinize üzerinize damlıyor, sanki onları aynada görmenizle mumların her biri baş aşağı çevrilmiş),

fildişi damlalarından, fildişinin damlaları, damlaların fildişisi, damlamanın fildişi damlaları, damlayı fildişilemek...

ŞEMSİYE!

(Bak işte ya! Bu şeyi... Bu yazıyı dikkat ede ede fildişi bir şişe gibi işlemem gerek.)

ŞEMSİYE!

Oldukça net görebiliyorum, geleceği görüyorum: Çok zarif bir hayvan.

Zarafeti olan onca hayvan arasından en çok hoşa giden işte bu "Nihai Makine"dir#

#

#Bir şemsiye açıldığında güneş saati gibi olur#

#

#Bir kirpi gibi dikenleri yerine ibreleri olan.

Bu dişi kirpinin vücudundaki her diken farklı bir yelkovan.

On binlerce saatin yelkovanları.

Kuyruğu ilköğretim okulundaki saatin o kocaman yelkovanıdır.

Dişleriyse kol saatlerinin, çalışırken birbirlerinin içine geçecek şekilde dik sıralar halinde dizili, altından yapılı yelkovanları.

Hassas ve düz olan dili, sihirbaz mağribiler tarafından yapılmış elyapımı harika bir ibre olup hareket eden, eşsiz, gümüş bir telkâridir.

Muntazam yapılı patikalar boyunca acayip yosun kaplı vahşi ormanlarda yürür, böceklerse şarkılarıyla ona eşlik etmezler.

Çünkü, zaman zaman beslendikleri ve susuzluklarını giderdikleri bitkiler arasından ve karlar içinden geçen yollarıyla yeryüzünü boydan boya ağ gibi ören, yalpalaya yalpalaya durmaksızın giden, belki de şimdi daimi bir koruyucuya filan ihtiyaç duyan, her öğle vakti karnını doyurmak için burnuyla toprağı eşeleyen, gürültüyle (sanki ikiyiz adet tık tık kronometre çalışıyormuş gibi) gıcırdattığı dişleriyle (ki dişleri bunun için mevcuttur) bazı köklerden çıkan beyaz saçakları kemiren –kendisi, akrabaları ve tüm sülalesiyle birlikte– dünyadaki tek hayvan budur... Görünmeden eğilmeli (sizin için, tıpkı bir haber kameramanı gibi) ve bu hayvanın gözlerinin ta içine bakmalıyım.

Bak! Gözlerinin rengi bebek mavisiyle koyu mor arası.

Baş döndürücü bir renk.

Göz kamaştırıcı bir loşluk.

Şaşaaya aldırma ve inceliğe odaklan... İşte onlar nokta değil ama daire içindeki rakamlar, bir saatin kadranındaki kasvetli rakamlar, her gözbebeğine minyatür gibi işlenmiş.

Takımlardan biri gayet normal.

Ama diğer rakamlar ters dönmüş, yani bir saatin yüzü aynaya nasıl yansırsa öyle görünüyor. Şimdi ne olacak ki?

Yazgısını okuyorum.

Bu küçük dişi kirpi evine giriyor.

Yuvası bir yarıküre ve kendisi bunun tam ortasındaki tümseğin üzerinde oturuyor.

Bunun gibi birçok yuvarlaklar var ve başıboş dolaşan kirpiler herhangi bir küreye girip bir süreliğine tümseğin üzerine oturabiliyorlar; kürenin iç çeperi sanki bir planetaryum – yuvarlak tavanıysa, tıpkı yıldızlarda ya da saatlerin

kadranlarında olduğu gibi çeşitli boy ve şekillerde on binlerce parlak parlak rakamlarla bezenmiş.

Her kirpi dikeni kendi yıldızını işaret ediyor.

Yani her bir ibre, kendi tarzına göre, yukarıya dönük durduğu tavandaki bir sayıyla eşleşiyor.

Ufak ve de çarpıcı bir şekilde modern olan bir tanesi, zarif ve çarpıcı bir şekilde kalıbı çıkarılmış bir sayıyı işaret ediyor; uzun ince altın bir ibreyse altın Romen rakamına doğru kalkmış havaya; ve işte böyle böyle geride kalan yelkovanların hepsi de gerine gerine derisinden yukarı doğru yükseliyor.

Kirpi yuvasının tavanını kaplayan binbir çeşit ışıltı planetaryumdaki ışıklar gibi aynı kalıyor.

Hiç konumlarını da değiştirmiyor bunlar.

Hatta her yuvadan aynı gökyüzü görünüyor.

Buna karşın, yuvanın semasında parlayan sayılar değişmekte – değeri itibariyle, on böylece onbir oluyor, onbir oniki, oniki bir, bir ikiye dönüşüyor ve zaman böyle akıp gidiyor.

Biri Çin'de saatin kaç olduğunu söyler, diğeriyse Berlin'deki vakti hesap edilebilir, ama Syracuse'de tamamen farklı bir saat işler. Söylendiğine göre, bu yıldızların "yörüngeleri" birden onikiye kadardır; uzun uzun yelkovanların gösterdiği rakamlar, kendi "yörüngelerini" hiç durmadan saatte bir kez dolanır, kısa ibrelerse bir düzine saat süresince.

Ama orada daha garip saatlerin rakamları da vardır – biri evrenin yaşını ölçen bir saatinkidir, başka biri kirpinin annesinin hayatını sayar, diğer bir tanesi çiçek tohumları için mevsimleri hesaplar, bir diğeriyse yemek yediği son zamanı, sonra tepeciğin üzerinde otururken ibreler derisini her

yönden dışarıya, bu saatlere doğru çekiştirir ki o da, var olmanın ritmi ve deviniminin kesinkes bilgisiyle dolarak, bu farkındalığın getirdiği bir çeşit esrime içinde (ki gözlerinden de anlaşılacağı üzere) kendinden geçiverir.

Ve tüm bu hayvanların yaptığı üzere, o mükemmel bir tasavvurun son haline sahip olur.

Mükemmel bir tasavvur neyse bu odur işte: Şu ânı paylaşan tüm zamanların farkında olmaktır: Bir kâhinin bir yumurtayı tavaya kırdığını düşünün – bunu yaparken yumurtanın gelişimini kestiğinin farkındadır; tavuğun ortaya çıktığı o gelişme sürecinin de farkındadır; ateşteki çoklu-sürekli değişimin farkındadır, parçalı bir anlık süren moleküllerin yandığının da; elinde tuttuğu soğuk metalik tutamacın gazlı başını da, nasıl ısındığını ve nereye varacağını da hisseder; kalbinin atış hızının farkındadır, sessiz farelerin de, duvarlardan dökülen boyanın çıkardığı o sessiz soyulma sesinin ve evrenin yıkılmasının da – hepsinin birden: tüm zamanların farkındadır.

Kısacası, dördüncü bir boyutu sezinlemektedir.

Onun gibi bir bilge, benim, Einstein'ın bir kürenin üzerindeki gölgesi kadar bilinçsiz olduğumu düşünebilir.

Çünkü bunlar dünyadaki son hayvanlar – hayatta kalmayı başaran üstün nitelikli bir tür.

Bu ırkın her üyesi bir bilge hayatı yaşar, üstelik sayıları da o kadar azdır ki dünyalarını aşırı kalabalık hale getirmezler, sonra vakitlerinin çoğunu eski zamandan kalma patikalar arasında gezinerek geçirirler, her biri daima merakla doludur.

Merak işte.

Ve böylelikle, onun bu yazgısını görmek için mümkün olduğunca görünmeden eğildim (en azından bir gölge kadar görünmezdim), belki sizin gölgeniz de şu an sizi daha iyi görebilmek için oturduğunuz koltuğun üzerine eğiliyor ve sizi ve sizin kaderinizi görebiliyor#

#

#Uskuna battı. Çevresi bulutsuz bir öğle vakti tropikal denizin o geniş mavi sularıyla çevriliydi ve ufuk da belli belirsiz bir yerin etrafında kusursuz bir daire çizmişti#

#

#Bu tarz ilgi alakaların amacıma uygun olmadığını düşünmüyorum herhangi bir zaman, çünkü bu iki boyutlu yaratıkların (gölgem ve yansımam) bana karşı davranışlarını inceleyerek, dördüncü boyutta dolanan, eski patikalardan yalpalayarak geçen "onlar" hakkında, yani tanrılar hakkında, çok ama çok geniş bilgiler edinirim, yaa!

İşte tam böyle çalışmalarla sizin için bu "sahneyi" (sanki bir haber kameramanı gibi) çekebilirim, bu "onların" çok özel bir görüntüsüdür.

Hoyrat ve abartılı bir hareketin sessiz dilinde, bir gölge çocukların korkulu rüyası oluverir – ve aynı sessizlikte ama müthiş yavaşlıkta, aynam yıllar yılı bana malum şeylerden haber verir–

Yoksa bu benim o değişen süslü püslü biçimim mi?

Dikkat ediyorum da şimdi, ne yansımam ne de gölgem tek bir kelime bile duymamıştır hiç, ne bir şarkı, ne de bir ses. Öyle ki ruhlarını müziğe adamış olan besteciler aynada görülemez. Besteci kendisini aynada gördüğüne artık ne kadar inanıyorsa işte tam o nispette bir besteci değildir, çünkü

aynada "yansıyan kişi" sağır ve dilsizdir, aynaya inandığı kadar da sessiz, gerçekler böyle sessiz sedasız atılır öne.

Büyük bir besteci kendisini aynada görmez. İşte bunun için büyük besteciler kendini beğenmiş tipler değildir.

Bilim adamlarıysa özel bir cinstir. Yansımaları vardır ama yüz yüze gelemezler. Gölgeleri vardır ama hepsi tıpkı kara kedi gibi –sırtını kabartarak filan– kendi gölgesinden korkar; mesela bir keresinde, aniden aşağı taraftan spot lambalarla aydınlatılan bir havaalanı platformunun hemen kenarında duran bir bilim adamı görmüştüm, bu hiç beklenmedik seviyedeki aydınlatma gözlerini kalıcı olarak kör etti, çünkü ışığa sırtını dönmüş ve sonra da, *Binbir Gece Masalları*'ndaki o şeytan kadar kocaman olan gölgesinin havaya karıştığını görmüştü. İşte bilim adamları kendilerini böyle gördüklerinden kibirli değillerdir.

Kendini beğenmişlik dördüncü boyutta ölümdür.

Dördüncü boyutta ölümdür bu: Hayatları boyunca kirpiler ölümlü olduklarını bilirler, zamanının geldiğini de doğru bir şekilde kestirebilirler, sonra yaşı gelince artık her biri kendi mezarını hazırlar, yani o esrarlı sayılar yarıküresini; kirpi, yıllar boyunca itinalı bir şekilde kendi mezarını kazar ve bittiğinde içine girer, sonra eklemlerinin son bir kez daha kıpırdamasıyla, yaşamın da son bir jesti olarak, arkasında muntazam bir tümsek, güzel bir yuva bırakarak üstünü örter; bu gelecekteki bazı kimliği belirsiz kirpilerin atalarını hatırlaması için harika bir divandır artık – kirpinin muazzam hediyesi.

Ama biz geri dönelim hikâyeye.

Bu genç dişi kirpi, gözlerinde ne gördüğümü bilemez.

Saatin kadran tarafını gördüğümü çok net hatırlıyorum, aynı saatin aynadaki yansımasını da.

Anladın mı? Tek bir rakam bile bir diğerine dönüşmüyor.

Büyük resmi gördüm!

On iki sayının normal bir halka içinde hepsinin birden ayarlanmış olduğu gördüm!

Yazgısını gördüm.

O da benim gördüğüm gibi görecek dünyayı.

Çünkü bu canlılar saatleri bizim gibi düşünemez (yelkovanları kendilerinden bir parça olduğunu sanırlar); eğer bir halka içerisinde on iki sayı bulunduğunu düşünecek olsalar, aslında on iki yelkovanın olduğunu, her birinin de kendi sayısını işaret ettiğini ve her ibrenin de doğru saati gösterdiğini filan zannederlerdi.

Yine de bu kirpi on iki sayının hepsini aynı anda görecek – ancak bir siluet olarak.

Siluet bir kadran görecek ve hemen yanında da aynadaki yansımasını – aynen gözlerinde gördüğüm gibi. Her biri yavaş yavaş aksi yönde dönecek, yansıması saat yönünde, siluetse saatin ters yönünde dönecek ve her ikisinin birbirini tanıyacağı ama sonsuza dek birbirlerine temas edeceği tek bir anları olacak, o da şimdi.

Kirpi, geçmişin geçmişe dönmekte olan geleceğe dönüştüğünü görecek.

Bunun henüz gerçekleşmediğini fark ettiniz, biliyorum. Ama olacak, illa ki olacak, birkaç dakika içinde belki, ya da birkaç gün sonra, bilmiyorum, ama eğer kirpinin başına olağanüstü bir şey gelmezse, şu an yaptığımdan belli olacağı

üzere, onun hakkında bir hikâye yazamayacağımı da çok iyi biliyorsunuz – söylediğim şeylerin doğru olması gerek.

Bu yazıyı hayal ürünü bir sürü şeyle de şişirmeyeceğim öyle, gerçi sizi temin ederim ki bunu yapacak hayal gücüne de yeteneğe de sahibim.

Şimdi yapacağım şey kirpinin başına ne geleceğini işi hiç dolandırmadan size anlatmak olacak, siz de söylediklerime güveneceksiniz.

Kader işte böyle yazılır:

Geldiğinde, bunun öyle bir esrime meselesi ya da ona benzer bir şey olacağını filan düşünmüyorum.

Birdenbire gelen o görüntü anında kabukları birbirine çarpa çarpa bayağı titremeye başlayacak.

Bir okçunun attığı ok gibi keskin her bir yelkovan, derisinden fırlayacak ve tavandaki sayısını vuracak.

İşte o an on bin tanesi tam on ikiden vuracak.

Yuvaysa yerle bir olacak.

Omurgasız kalan kirpi artık burada olduğunu fark edecek.

Artık sadece tek bir doğru zaman olduğunu da anlayacak.

Tek mekân, tek zaman.

Burada ve şimdi.

Bu birliğin bilinciyle, bir yarıkürenin üzerinde dimdik duracak, iki pençesini de saygıyla, huşu içinde ışıl ışıl duran gökyüzüne kaldıracak ve bu birliğe adını verecek, sonra da sade bir şekilde tek tanrının ismini telaffuz edecek ve bu eşsiz tasdikle birlikte ölümsüz bir ruha sahip olacak.

Teşhir edilmekten ölecek.

Yazık.

Dikenleri olmadığından, bir yarıkürenin üzerine tünemiş dua ederken güneş yanığından ölecek.

ÇÖP!

(Bak şimdi ya! Bu şeyi... Bu yazıyı dikkat ede ede fildişi bir şişe gibi işlemem gerek.)

ÇÖP!

Oldukça net görebiliyorum; yaşayan tüm hayvanların olduğu bir gelecek görüyorum.

Çöp yiyen hayvanların en çok sevileni akbabadır.

Yucatán sahillerinin küçük bir köyünde geçirdiğim o son günde, hamağımdan kalktım ve evin avlusunda cayır cayır yakan güneşin alnında uykulu uykulu yürüdüm, sonra da topallaya topallaya etrafta dolanan, kanatlarını filan çırpan, salyalı dışkıları içinde eşinen tavuklar gibi elli tane akbabaya rastladım, ama her zamanki gibi, o kadar sessiz, o kadar sessizdiler ki, sanki bir mezarlıktaki mezar taşlarının altında yavaş hareketlerle yer değiştiren tabutlar gibiydiler.

Akbabaları bir alamet olarak görmemek mümkün değil.

Gözün görebildiği kadar yüksekte, çok yükseklerde usul usul süzülen bu canlılar, her ne kadar bulutlar arasında gezinip dizildikçe ve gözle görünmeyen, yakıcı, seyrek hava akımlarında içlerine çeke çeke uçtukça asil olsalar da, yukarıda gözüken siyah noktalama işaretlerinden farksızdırlar, tıpkı kararan tropikal savaş bulutları arasında kalmış kimsesiz bir cadı gibi, kümülüsün tam ortasında yapayalnız.

Akbabalar uzak görüşlüdür.

Meksika'da yaşayan başıboş insanlar akbabalarla uğraşır.

Akbabalar sembolik bir türdür – tıpkı kartal gibi, güvercin gibi; bunların anıları da pullara ve karikatürlere konu olmuştur.

Daireler çizerek, gözün görebildiği kadar yükseklerde usul usul süzülerek ilham verirler; (ve bahçemde yaptıkları gibi) toprağın üzerinde vıcık vıcık parlayan fare kemikleri, köpek leşi ya da balık kafası yığını için mücadele ederlerken, yalnızca ve yalnızca onların kusmukla beslendiği düşüncesiyle kendimizi tutarız kusmamak için...

New York'un 79. Cadde'sindeki Doğa Tarihi Müzesi'nin üçüncü katında, Çin medeniyetinin eski zamanlarına ait nesnelere ayrılan kalıcı sergide bir takım düdükler var.

Flüt veya düdük?

Çıkardıkları sesi hiç duymadım ama tahmin ediyorum ki Çince ve flüte benzer bir ses çıkarıyorlardır; bunlar uysal bahçe kuşlarının, güvercinlerin filan sırtlarına bağlanmak için yapılmışlar, ki kuş uçtukça havada bir nota ötsün, rüzgarın yönü değiştikçe nota da değişir, ses tonuysa uçuşun kavislerini takip eder.

Bugünlerde böyle işler yapmak mümkün değil çünkü böyle düdükler yapmıyorlar artık, ama hayalimde bir on beşinci yüzyıl dükkânından on bin tane düdük ısmarladım ve onları akbabaların sırtlarına bağladım, böylece, bir hayvan ölürken, akbabalarsa hep yaptıkları gibi tepesinde dolanıp birer birer başına üşüşürken, müzik sesi duyulacak.

Sonra aniden bir Kızılderili kulübesi görüyorum, sonra Kızılderili bir kadın başını hiç sönmeyen mutfak ateşinin

yandığı üç taşın üzerinden yukarı kaldırıp şöyle diyor: "Dinle. Bir şey ölüyor."

Ne kadar çok akbaba üşüşürse bir o kadar senfonik bir müziğe dönüşüyordu.

Sonra, bir anda, kuşlar yapacaklarını yapıp durduğunda müzik de kesiliyordu.

HAYAL GÜCÜNÜN LEZZETLERİ:

BAŞLANGIÇ

Sally Gross için

Yazı yazmanın çeşitli şekilleri vardır. Mesela daktiloya doğru gittiğiniz, oturup ve ilk satırı yazdığınız bir şekli var. Bir bardak su için mutfağa gidersiniz, bir sigara yakarsınız, bunları yaparken de ne yazdıysanız onu düşünürsünüz. Daktiloya döner, ikinci satırı yazarsınız, sonra üçüncü satırı ve a ha –pek çok şey orada oluvermiş– son satırı da yazmış olduğunuzu görürsünüz ve yazdıklarınız bir şeye benziyorsa sanki hepsi tam en başında bir bütün olarak zımnen mevcutmuş gibidir.

Sanki elinizi suya sokup kuyruğundan bir balığı yakalamışsınız gibi.

Bununla birlikte, bir başka yazı yazma şekli daha vardır: Az önceki gibi daktilonun başına oturur ve bir giriş yazarsınız. Ama iş biraz daha yazmaya gelince – hiçbir şey olmaz. Birçok fikriniz vardır, zihniniz cümlelerle doludur, ama elleriniz tuşlara gitmez. En sonunda baştan başlar ve yeni bir giriş cümlesi yazarsınız.

Üzerinde daha sonra çalışmayı düşündüğüm yazılarımı koyduğum ve hiçbir zaman da boşaltmadığım kocaman, tel örgülü

*eski bir sepetim var. İlk cümlelerle, hatalı girişler ve belki bazılarına göre de başarısızlıklarla yıllar boyu tıka basa doldu ama onları bir kitap haline getirdim ben, ya da sizin bir kitap olarak niteleyebileceğiniz, isimsiz bir türün altmış dört örneğini topladım. Sonra onlara başlıklar verdim, sanki normal hikâyelermiş gibi.**

Bazen o ilk satırlarda gerçek hikâyelerin gizlenmiş olup olmadığını merak ederim – sizin hayali hikâyeler diyebileceğiniz, gerçekdışı değil, ama hiç olmayacak bir diyarda hayal gücünün lezzetlerinden keyif alan birtakım okurlara hiç de erişilemez olmayan gerçek hikâyeler...

Londra'da

Dün Londra'da bir kamyon kontrolden çıktı, yan tarafından sis lambasını çarpıp Thames Nehri'ne daldı. Beni gizli gizli takip eden sivil polis ortaya çıktı ve paltosunun cebinden bir düdük çıkardı, beni o berbat sisin içinde bırakıp nehir kıyısına koşarken alarm düdüğünü öttürdü.

Bedbaht Devekuşu

Ayak parmağındaki sancıyan kırığıyla bir seksen boyundaki bir devekuşu, bir kum fırtınasında çölde yokuş aşağı, arkasında da rüzgâr, sendeleye sendeleye yokuş aşağı ilerliyor, sol ayağı kuma değdikçe de kanatlarını deli gibi çırpıyordu, ta ki sonunda devekuşu, hayatında ilk defa –ki hakikaten de on milyon yıldır ilk defa– normal bir kuş gibi uçtu, otuz metre kadar göğe yükselip beş dakikalığına süzüldü oradan oraya.

---

* Bu bölük pörçük hikâyelerde, kurgu hataları ve kip kaymaları orijinal metne sadık kalınarak, kasten düzeltilmemiştir. (ç.n.)

VRAK!

Sonbaharın kırmızı kırmızı dutları – her bir kızıl yuvarlak, o kızıl ispinoz kuşundaki ötüşün renklerini çağrıştıyor. Yeşil kurbağa – VRAK! – kurbağanın üzerinde oturduğu nilüfer titreyiverir; dikkatli bir göz, etrafında yeşil yeşil harelerin oluştuğunu, pinekleyen bir yusufçuğuysa ürküttüğünü görebilir.

Parıldayan bir böcek geçip gider.

Gong

Tokyo metrosunun yolcu trafiğinin yoğun olduğu bir saatte bir taraftan gong taşırken askıdaki kolunla da çekiç tutmak zordur.

Sel Suları

Sel suları banyo küvetinin dışına bir yüzük bıraktı.

Gündüz Gözüken Ay

Hızla yayılan sis birkaç dakikada tüm gemiyi sardı, sis ve dolunun o şiddetli ve gizemli karışımı, geminin altın beyazı ışıkları etrafında gökkuşağı haleleri oluşturuyordu.

Hayalimdeki gemi bu işte! Ama bu soğuk küpeşte, bir rüya değil...

Dün gece uyurken bir koyu, ya da belki de geniş bir nehri seyrettiğimi gördüm rüyamda; büyükçe bir yat vardı, yanlarında muhtemelen sekizer tane lombar olan çok şık da bir tekne; sonra elimde aynı geminin minyatür bir replikasını tutuyordum. Otuz santim kadar uzunluğundaydı. Birisi dedi ki "Bu *Gündüz Gözüken Ay*'dır."

Opera Sanatçısının Tatili

Meşhur opera sanatçısı hanım, gönlünün keyfi için meşk ettiği küçük bir adadaki kır evinde yalnız başına geçirirdi tatillerini. Kimsenin yaşamadığı bir vadinin dibinde bulunan bu Kanada gölünün en uzak kıyılarında yaşayan vahşi hayvanlar için uzaklarda öten bir kuş gibi, günün her saati duyulabilirdi kadın.

Onun için dünyadaki en güzel ses, tümüyle hareketsiz bir gölün tam ortasındaki sessizlikti.

Hayvanat Bahçesindeki Kundakçı

Staten Island Hayvanat Bahçesi'nde cam kafesinde yaşayan, Peru'nun turuncu renkli zehirli semenderi, kundakçının (mavi spor ayakkabı giyen ve kemerinde de halat taşıyan) dikkatini çekti. Kundakçı, yangın çıkartmak için gece gece buraya girmiş ama gececi hayvanların hareketlilikleri bu çılgın planındaki tüm dikkatini dağıtmıştı; hayvanların vahşi ya da bilhassa gürültücü filan olduklarından değil ama – tamamen uyanık ve tetikte olmalarından. Büyük kediler yavrularıyla eğleniyor, rakunlar birbirlerini kovalıyor, primatlar sessiz oyunlar oynuyorlardı ve etraf hareket halindeki sürüngenlerle capcanlıydı. Kundakçı bir saat kadar sonra yangın filan çıkarmadan oradan ayrıldı ve hayatının en büyük suçunu işlemiş olabileceği o yere bir daha hiç dönmedi.

Ve başka bir yeri de kundaklamadı, fakat sarhoşun teki oldu, barları her gece bu kapatıyor ve gün ışırken evine yalpalaya yalpalaya dönüyordu.

Bizde, biz gececilerde, başka hiç kimsenin anlayamayacağı bir olay var.

Londralı Bir Hanımefendi

O yukarı kattaki falcı; onun seanslarında feryatlar ve inlemeler ve dehşet verici oflamalarla dolanan ruhlar ta ki insanın aklını başından alana kadar, gecenin her bir vakti ve sabahın en erken saatlerinde lanet olası toplantılarını yapmaya devam ederdi; o küçücük Londralı hanımefendi! Hamdolsun artık yok.

Arma

Bir zamanlar kolları arma dolu bir ceket varmış... Bir bayan terzinin, müşterilerinin dükkânında unutup bir daha sormadıkları eski ceketleri kullanarak diktiği muhteşem bir elbise – ceketin toplam on iki kolu varmış, hepsi tepede bir daire içinde birleştirilmiş, öyle ki giyildiğinde beş serbest kol ceketin ön tarafında fil hortumu gibi yukarıdan aşağıya sallanıyormuş, bir beş tanesi de arkaya doğru deli saçması bir pelerin gibi yere doğru sarkıyormuş.

Ceketin ön tarafı açık değilmiş, kazak gibi baştan aşağıya çekilerek giyiliyormuş, ve işte ön tarafı olmadığı için giyen kişinin ceketin istediği tarafını çevirmesi de mümkünmüş, şimdi kadife kolları seçiyormuş, gelecek sefer belki de tüvit kumaştan olan kolları, ya da belki de siyah ekoseli tarafı.

Afallayan Okuyucu

Afallayan okuyucu kitabı kapattı ama kitabın arkasını önünü çevire çevire, sırt kısmında yazan kitabın adını okurmuş gibi yapıp sayfaların kenarlarını inceleye inceleye elinde tutmaya devam etti, bu sırada düşüne düşüne, dudaklarını da büze büze ağırlığını bir ayağından diğerine geçirdi, alnına dokundu düşünceler içinde, dışarıdaysa yaz gecesinin sessizliği iri yağmur damlalarının hoş biteviye sesiyle delinmeye başladı.

Kar Fırtınası

Kar fırtınasındaki parlak beyaz hortum, buzdağının üzerinde raks ediyor, sarı ve siyah ve kahverengi renkte bir gökyüzüne karşı capcanlı dalgalanıyor, tam bu esnada birdenbire aşağıdaki koyda dev bir deniz hortumunun altından bir mavi balina görünüyor. Tekne öylesine sallanıyor ki yazı yazmam mümkün değil... Sanırım kürek çekme sıram geldi.

Orkide Yetiştiricisi

Orkide yetiştiricisi yetiştirdiği çiçeklere benziyordu. Garip morlar ve kahverengi tonları, yüz hatlarında grimsi mavi çizikler üzerinde lekeler bırakmıştı, alnından ve yanaklarından kulak memesi gibi et sarkıyordu, üstlerinde de hafif beyaz et benleri saçılmıştı. Serasında yaşıyordu, bayağı da büyük bir siteydi burası, yıllar yılı oldukça başarılı bir şekilde lale ve dalya yetiştiriciliği yaptığı, camdan yapılma çatı ve duvarlardan oluşan hakiki bir labirent – amaorkideleri gurur kaynağıydı.

İlahi Sirenler

Uçarken, kuvvetli bir rüzgârla otuz metre havaya yükselen, büyük bir planörün kanatları üzerine sessizce üşüşen 10, 000 adet çekirge, sessiz bir gemi kümülüs bulutlarının beyaz kalbine doğru girerken, bir anda, gölgelerin siste yüzdüğü bu yerde, denizkızları gibi tek bir ağızdan o neşeli şarkılarına başladılar.*

---

* Siren (İng.), hem siren hem de denizkızı demek. Yazar burada kelime oyunu yapıyor. (ç.n.)

Cape Cod

Cape Cod'daki bir kum tepeciğinin üzerindeki kırmızı ve kahverengi elbiseli bir kız elindeki sarı eşarbı sallıyor. Bir kargayla martı, kızın hemen yukarısında turluyor bir ara. Fırtına bulutlarıysa tepelerinde fokurduyor – ayrılıyorlar, martıyla karga, sonra bulutlar, sonra da kum güneş ışınlarıyla dolup taşıyor. Tepeciğin hemen aşağısında Kızılderili genç bir kabile şefi duruyor ve o büyük yayını ince bir selamla havaya kaldırıyor. Kız ise geniş adımlarla tepeden aşağıya doğru koşarak kollarına atılıveriyor. İşte tam o an, o Ağustos ikindi vakti Lao Tzu doğdu, ama orada vakit gece yarısıydı ve Yeni Ay yükselmişti.

Bulaşıklar

Şişko kukla oynatıcısı bulaşıkları karanlıkta yıkadı.

Kutsal İnek

Kutsal inek çamurun içinde tökezledi, tropik yağmurlardan etrafını da göremiyordu, bataklığa doğru sendeledi, düşerken de boynunu incitti; sonra uzun kıvrık boynuzlarından biri, deliğe giren anahtar gibi bir ağacın kökleri arasına kaydı, tekrar ayağa kalktığında boynuzu oraya takılı kaldı ve burnu çamura sürtündü; beş dakika kadar mücadele etti, sonra ertesi sabah kocaman beyaz bir hayvan küçücük bir su birikintisinde boğulmuş olarak bulundu.

Sular Altında Kalan Metro

Metro, Şükran Günü'nde sular altında kaldı ve bayram için dışarı çıkan yolcular göğüslerine kadar suya gömüldüler, sonra tek sıra halinde bir merdiveni tırmanarak bir rögardan

dışarı çıktılar, Herald Meydanı'nda düzenlenen bayram törenlerinin tam ortasına.

Van Gogh'un Hayranları

Van Gogh'un gelmiş, geçmiş ve gelecekteki tüm hayranlarını gördüm, havada süzüle süzüle arkasındaki gökyüzünü simsiyah yaparak kanat çırpan milyonlarcasını, adamın omzunun yukarısından şöyle bir bakmaya çalışan tipleri, o ise o sırada, aç biilaç güneşin alnında, bir buğday tarlasının ortasında tam bir korkuluk gibi oturup kargaları çiziyordu.

Senin Yazdığını Sanıyordum

"Senin yazdığını sandığım için sana bir şey söylemekten çekiniyordum." Konuşan, adamın ilham perisiydi.

Sonra Ne Oluyor?

Hiç birimiz kenara kaçamadık.

Yapabileceğimiz bir şey de yoktu.

Üzerimize doğru geldiğini gördüğümüz o on saniye var ya, sanki hiç bitmeyecek bir andı.

Ne geçiş ne de acı vardı. Ansızın orada değildik artık. Buradaydık... Senin hikâyeni dinliyorduk. Ama araya girmek istemem şimdi. Bize bir hikâye anlatıyordun. E sonra ne oluyor?

Hayalet Kasaba

Batı güneşi altında iki yüz kadar ev kuruyup çürüdü.

Bahçelerde sadece kaktüs yetişiyordu.

Bahçe çitleri oldukları yerde dağıldılar, duvarlar eskimişti, evlerin de tamamı dökülüyordu. Bir tutam boya izi dahi kalmamıştı.

Toz üstün geldi.

Dikenli şeyler sıcak rüzgârda sağa sola uçuyordu, çalı yumaklarıysa boş sokaklarda yarış yapıyorlardı.

Salatalıklar

Milyarlarca salatalık Paris'i bombaladı, öfkeli Fransız çiftçileri bu salatalıkları gökten yağdırdı; bir küçük uçak filosu kiralayıp hükümetlerine karşı fiyat savaşı açmışlardı; bacalardan evlere girdi salatalıklar, çocukların kum sahalarına düştüler, parktaki sevgililerin kafalarına indiler, ikinci katla meşgul olan hırsızlara çarptılar, İngiltere Büyükelçiliği'nin bahçesini kapladılar, tenis oynayanları dövdüler, fakirlerin evlerine düştüler...

Çok Eski Zamanlardan Bir Cüce

Saçını ortadan ayırırdı, uçlarını da o iki koca ayak başparmaklarına bağlıyordu, gel gör ki bu sadece gerçekten eski zamanlardan olan bir cücenin yapabileceği bir şey.

Hayali Bir Biyografi

"Poe'nun kısa bir hayat hikâyesini yazmak isterdim, yaşamındaki içler acısı olayların yayıncıları tarafından yaratılmış sahte olaylar olduğunu, aslında mutlu ve gayet normal bir hayat sürdüğünü, kışları Samoa'da geçirdiğini, Paris'te amatör tiyatrolarda oynadığını, Epiküryen arzularını gidermek için Pekinli bir aşçıya sahip olduğunu, sedef objeler koleksiyonu yaptığını, karısının dediğine göre genç Baudelaire'le

birlikte geçirdiği meşhur âlemlerden sonra eve döndüğünde hizmetçileriyle türlü danslar ettiğini filan yazmak isterdim."

Dinleyen Okuyucu

Eski tarz anahtar, bir tabanca kadar büyüktü ve bir buçuk kilo ağırlığındaydı.

Yatak odası daire şeklindeydi ve kapısı yoktu.

Adamın burnunun üzerinde bir hançer dövmesi vardı ve yatağa çırılçıplak girerdi, sonra kulaklık ve gözlüklerini takar, kül tablasını yerleştirir, kitabını eline alır ve kısa dalga radyosunda göstergeyi "tehlike" işaretine çevirirdi, tam okumaya başladığı sırada.

St. Lisle deniz fenerinin bekçisiydi adam.

Pul Koleksiyoncuları

Venezuela'da yaşayan sekiz yaşındaki koleksiyoncu, çaydanlığın buharıyla zarfın üzerindeki kahverengi pulu dikkatle çıkardı, zarf Pennsylvania'dan az evvel gelmişti, üç haftadır kar altında kalan ormanda küçük bir evde yaşayan yaşlı bir koleksiyoncudan. Bu yaşlı koleksiyoncu gençliğinden beri denizciydi ve okyanusları iyi tanıyordu, kırk yıl boyunca bir yelkenlinin gözetleme direğinde gözcülük yapmış, yaşlandığında da huzur içinde ömrünü tamamlamak için doğduğu eve dönmüştü, zaman geçirmek için pul defteriyle oyalanırdı, ona iki yetim kız bakar ve o Spencervari kuvvetli kalemiyle yabancı ülkelerde yaşayan insanlarla sürekli yazışırdı – çünkü Borneo'da bir karısı vardı, Alaska, Avustralya, Norveç, Hindistan, Malta ve Çin'de, hatta Venezuela'da da.

Torunlarının hepsi pul toplarlardı.

Şimdi Buna Ne Demeli?

Ne diyeceksin bu işe? Kolun kırık, gözün morarmış, hafıza kaybı da var... Berbat bir batakhanede, zil zurna sarhoş, ceplerin pırlanta dolu bir şekilde bulunmuşsun.

Tavan Arası Hayvanları

Karanlık ve kirli daracık merdivenlerden yukarıya, üç ayrı pencereden giren öğleden sonra düşen güneş ışınlarının parlak ışığıyla aydınlanan çatı katına çıktığımda yerde bir güvenin güneşin vurduğu dört köşe bir alanda daireler çizerek döndüğünü gördüm.

Odada başka birinin daha olduğu hissine kapıldım. Etrafı kolaçan ettim, orada bir iskemlenin örtüsü üzerine yerleşmiş olan arkadaşımın kedisi İblis, güveyi seyrediyordu.

Tavan arası sinek vızıltılarıyla dolmuştu.

Dört Kar Leoparı

Cincinnati Hayvanat Bahçesi'ne trenle nakledilen dört kar leoparı bir yanlışlık sonucu kafeslerinden kaçtı, uykuya dalmış olan bakıcılara çaktırmadan güneş batarken ağır ağır giden trenden aşağıya atladılar ve Kansas'ta göz alabildiğine yayılmış bir buğday tarlasında gözden kayboldular. Leoparların yokluğu ancak tren gece yarısı Chicago istasyonuna vardığında fark edildi.

Buğday tarlasının ortasında bir ada gibi küçücük bir orman yükseldi. Leoparlar ormanda yaşamak için yaratılmıştır. Bir aya kadar da kar yağacaktır.

Benim Dişçi Hikâyem

"Şeytanlıkla ışıldayan kitap
Neşe kıvılcımları saçan yazılar
Dokunduğumda sıçrayan sayfalar–
Dişlerin – benim için işte kitap budur!"

... diye şarkılar söyledi deli dişçi, yan yatmış bir dişçi koltuğunun üstünde dans ederek ve havaya şırıngasından Novokain fışkırtarak; sonra da eter şişesine saldırıp ezerek tuzla buz etti... Olay yerine koşan Kuzey Sağlık Ocağı'nın dişçileri, hemşire ve diğer çalışanları onunla başa çıkamadılar. Adam dişçi koltuğunun üzerine çıktı, etrafını saran bir düzine baygın insanı şaşkın ve zafer dolu bakışlarla süzdü. Meslektaşları derin uykularındayken, onları kesin olarak terk etmezden hemen önce, dişçiliğin olmadığı bir dünyanın sokaklarında kaybolmak ve orada saygıdeğer bir yaşlı heykeltraş olmak adına hepsinin dişlerini çekti.

Salon

Tıpatıp birbirine benzeyen insanların toplandığı yer... Orası işte öyle bir salondu;

Gergin Bir Durum

O gece gergin bir geceydi, sivrisinekler dayanılmayacak kadardı, uzaktan gelen davul sesleri tahammül dışıydı, besledikleri maymun çorbanın içine tükürmüştü, tabii haliyle akordu bozulan piyano, ağlayan hizmetçiler, en güzel elbisesinin dikene takılarak yırtılması; hapishane kaçkınının karısının artık usanması filan hiç boşuna değil.

Balık ve Keşiş

Evin verandası kanyona bakıyordu, kanyondan çılgın bir dere akıyordu, deredeyse karanlık gecelerde tepeden görülebilen şeffaf bir balık yaşıyordu, keşiş yalnızlığını gidermek için sapasağlam uzunca bir ipin ucuna bağlı bir ağla balık avlardı.

Harabeye dönmüş kulübede parıldayan tek eşya suyla dolu büyük bir akvaryumdu ve mosmor bir ampulle aydınlatılmıştı. Ciddi ciddi balıkların hayalindeki cennet burasıydı, doğadan daha tuhaf ve daha sakindi.

Nasıl da özlüyordu birbirlerini şu ikisi, böylesine farklı düzlemlerde.

O geberesice ipe nasıl tırmanabileceğini hayal etmeye çalıştı balık.

Porselen Heykelcik

Porselen heykelcik balmumundan yapılmıştı, gözleri de canlı canlı cam gibi parlıyordu, sonra ani bir hareketle kolu yanına düşüverdi ve utangaç bir tavır içerisinde etrafı görmek için başını oraya buraya çevirdi merakla. Yıllardır şöminenin üzerinde duruyordu, şimdiyse salonumun eşiğine kadar parmak uçlarında yürüdü ve odanın boşluğunu seyretmeye başladı – daha sonra bana döndü ve alçak sesle, "Sen... Sen Hans Christian Anderson olmalısın!" dedi.

"Yok değilim," diye cevapladım.

"Hay Allah!" dedi üzülerek, sonra da usulca eskiden durduğu yere gerisin geri gitti, eski vaziyetini aldı ve bugüne dek öylece kaldı.

Benim O Tarafıma Ne Oldu?

Satır satır upuzun harika hikâyeler yazan tarafıma ne oldu benim? Hiç şüphesiz, o "şahsiyet" Karayipler'de bir tatil hak ettiğini filan düşünüp yola çıktı, beni de bir süreliğine burada bıraktı. Ya da Kanada'dadır belki, Eskimolar onu sabırla bekliyor ve köpekleriyse sabırsızlıkla havlıyorken mum ışığında pastırmalı yumurta yiyordur. Belki de Hindistan'da aylaklık etmektedir, sadece saf körpecik kızlar ve rahipler tarafından önemsenen dua çarkları ve bazı saten, yeşil kumaş ve sarı eşarplar topluyordur; şimdiyse Himalayalar'da, mermer koleksiyonunu koyduğu, pırıl pırıl parlayan ölümsüzlük kürelerini sakladığı abanoz ağacından dolaplarla çevrili gizli bir mekânda demli bir çay içmektedir; acaba hiç, bazı rüyalarda olduğu gibi çok uzaklarda olmama rağmen, hiç düşünmüyor mudur beni?

Garip Bir Selamlaşma

"O benim, fıçıdaki çürük elma, uçma sırası gelen ve vurulan ve dağılan, ustabaşının eliyle bir meteor gibi fırlatıp attığı – vay! Dikkatini çektim demek – seni selamlıyorum!"

Mavi

Üç mor menekşe, arıları meşgul ederek, morötesi sis içinde pistillerinin etrafındaki vahşi rengi iyice kabarta kabarta kobalt rengine dönüştürerek rüzgârda salınıyor.

Çalının üzerine turkuaz renkli bir böcek konuyor.

O da ortadan kayboluveriyor.

"Portakal rengini mi isterdiniz?"

Kan Gibi İndigo

Gün batımında bulutlar kan gibi çivit mavisini haykırır, tilkilerse bal kabaklarına işer. Meyve bahçelerinin her ağacında bir hırsız vardır. Kara kedi senin–benim tahmin edebileceğimin çok ötesinde sever bostan korkuluğunu. Onlar için her gece Cadılar Bayramı.

Kana Susamış Papağan

Rakunları öldüren kana susamış papağan Hollandaca konuşuyordu.

Gökyüzü Yeşillikle Karardı

Bitkiler hareket etmeye başladı, önce köklerini toprağın içinden çektiler, yerde kıvranmaya başladılar, toprağı yapraklarıyla döverek, kıvrıla kıvrıla zıplaya zıplaya, en sonunda da ellerini kanat gibi çırpa çırpa uçtular nihayet, önce birkaç metre çırpındılar ama kısa zamanda güneşten yanmış toprak çırılçıplak kaldı, gökyüzüyse yeşillikle karardı.

Cellat

Cellat geri döndü ve asmaya hazırlandığı mahkûmu vurdu, daha sonra da kendisini astı.

Zamanında Bir Mutfak

Şafak sökmeden bir saat önce buğdaylar öğütülür, odayı titrek kırmızı ışık aydınlatır, fırının ışığında atlayan gölgeler, demir döküm tencereler ailesi, at kuyruklu yardımcılarına

Çince hitap eden bir aşçı, tavana asılı koca koca tavalar, masanın üzerinde büyük kaşıklar bir kavanozda duruyor, gecenin sessizliğinde uzaktan üç defa bir gong sesi gelir, dong, dong, dong... Biri bu sahnenin başka bir yüzyılda yaşandığını düşünür, bu kelimeler de yabancı bir dilden çevrilmiştir... Belki Almancadan, 1920'lerde muhtemelen de Prag'da, kareli masa örtüleri olan küçücük tıkış tıkış bir lokantada, bir banka memuru öğle tatilinde bu satırları karalamaktadır.

Adına Delilik Diyebileceğiniz Şey

Terk edilmiş bir kuyunun dibinde on gün boyunca yiyeceksiz kalmayı başaran adamın delilik diye adlandıracağınız davranışı, o tarihten sonra ağaçlara tırmanma tutkusu geliştirmiş olmasıdır.

Michigan Karayolunda Serap

Michigan karayolu...

Yürümekten yorgun, kıyafetleri terden sırılsıklam olmuş, mendilini sıksan su çıkacak, ayakkabıları da toz içinde kalmış, üstelik susamış, susuz kalmış – bir *serap* özlemi içinde.

Daha yakına geldikçe gözden kaybolacak palmiye ağaçlarını, suları fokurdayan gölü ya da gerçekten geri çekilen denizi görme özlemi içinde.

İleride bir benzin istasyonu görünür, ve umuyorum ki soğuk bir Coca-Cola vardır... Fakat şunlar da ne, park yerine giriyorlar?

Develer. . .

Gök Mavisi Gölgeler

Şu beyaz nokta bir yelkenli, şu diğeriyse bir martı...

Şuradaki siyah nokta gibi duransa akbaba ve uzakta tee orada dalgaların üzerindekiyse... Bir deniz kaplumbağası, galiba, deniz altında bir geçidi yönetiyor...

Saat sabahın sekizi.

Şişkin bir ay çıt çıkarmadan öyle duruyor, orada o bulutsuz gökyüzünde olduğu bile belli değil neredeyse. Dağların ay üzerindeki gölgeleri gök mavisi renginde.

Özgürlük

"Özgürlüksekiz harften oluşuyor," diye hesapladı akil adam, parmaklarıyla bukleleler yaparak sakalını sıvazladı, öbür eliyle de Bhagavad Gita'nın sayfalarını çevirdi, sonra bir taraftan da *Mucizeler Kitabı*'nı açtı, diğer eliyle de İncil'in bir paragrafını kurşun kalemle işaretledi, sonra *Konfüçyüs'ten Seçmeler*'i havaya kaldırdı, diğer eliyle Kur'an'ın sayfalarını çevirdi, bir başka iki eliyle de bu kitabı tutuyordu. Sinir oldu.

"Bana daha fazla ışık getirin! Gözlüklerimi getirin bana!" diye söylendi. "Sadece iki gözüm var ve gördüklerime inanamıyorum!"

Tuzlu Su Balığı Akvaryumu

Büyük bir yatın geniş salonunda, barın üzerinde duran, aydınlatılmış, tuzlu deniz suyuyla dolu bir akvaryumda, elli tane tropikal balık, üç tane kırmızı, kıpkırmızı mürekkep balığı, sekiz tane altın rengi karides, kırk sekiz tane de salyangoz vardı.

Gemi beş gün boyunca Pasifik'in tam ortasında debelendiği sert mi sert bir fırtınada, karadan bin mil uzakta battı ve söylendiğine göre, ki bir bakıma da doğru, hiç kurtulan da olmadı.

Yangın

Arkanı dönüp alevler içindeki binayı görmek ve hemen, bunun yalnızca hayal ürünü olduğunu anlamak için çimlerde çıplak ayakla yürüyorsun, oysa akşam yemeği için oldukça güzel giyinip kuşanmıştın, sonra anlıyorsun ki burayı acilen terk etmen için ayakkabılarını giymen gerekiyor – şimdiyse gidip herkesle, eski dostlarla yüzleşmen gerek: Sanki daha önce hiç görmemiş gibi her birinin yüzüne tek tek bakacak, sarhoş kafayla vedalaşacaksın, biz de muhtemelen senin garip biri olduğunu düşüneceğiz, seni hemen gözden çıkardığımızı bile anlayabilirsin.

Turuncu Bulutlar

Turuncu toz bulutları havaya yükseldi ve çakan şimşekler yazın sakinliğini bozdu, parlayan bir alev topu bacadan içeri dilini uzatarak odayı ölüm vuruşuyla altüst etti ve dahası Chicago'nun banliyösünde yer alan müzenin meşhur doğu koleksiyonunu da neredeyse tamamen küle çevirdi; yangını ne Chicago itfaiyesi söndürülebildi ne de sağanak yağmur, için için yanmaya devam etti, Dalai Lama oraya vardığında geride kalan tek şey –hâlâ dumanı üstünde tüten– tarihi bacaydı.

Kaplanlar Kulübü Taraftarlarının O Zaman Ne Yaptığını Anlat Bize!

"Dede, bize bir daha anlatsana...!" Emekli beyzbol hakemi deri koltuğuna gömülmüştü. Ufaklık devam etti, "Dünya kupasında, dokuzuncu devrede, tüm oyuncular yerlerini almışken, sopayla vuran adam beyzbol topunu direkt senin durduğun ikinci bölgeye doğru yolladığını, top tam da kolunla göğsünün arasına çarpıp sıkışınca da, öbür elinin istemsiz olarak nasıl uzanıp topu koltuğunun altından yakaladığını–"

Kral Midas

Gövdesi bana çok şey hatırlatıyor – peygamber ağacı, cıva, lüle taşı, buz, dişi denizanası, muz sarısı sigara dumanı; boğuk bir sesle fısıldadı kadın, "Düşün! – Eğer Kral Midas aydınlığa kavuşsaydı ne olurdu? – Bu onu alelade bir insana dönüştürür müydü yani?"

"Yoksa tüm Kâinatı altına mı dönüşürdü?"

Sakız

Eğer hayatınızda hiç sakız yutmamışsanız ne demek istediğimi anlayamazsınız.

Ayakkabıcı

İnsanların çoğunlukla çıplak ayakla dolaştığı bir ülkede ayakkabıcı olmak bir sanattır.

Renkli

Mehtapsız gecelerde kar çizmeleriyle bataklıkta dolaşıp karanlıkta parlayan mantarların renkli fotoğraflarını çeker. Polis müdürünün oğlu bu çocuk.

Teşhis

Metroda katlanmış yabancı dilde bir gazete buldu. Ön sayfasını dikkatle inceleyerek hangi dilde olduğunu anlamaya çalıştı ama hiç aşina olmadığı bir alfabeyle yazılmıştı. Gazetede kendisine benzettiği bir adamın fotoğrafına takıldı kaldı.

Hatıra

Vakit gece yarısını geçince New England'da bir villanın geniş oturma odası birkaç mumla aydınlatılmıştı. Uzaktan gelen sesleri dinleyerek, odada yalnız ve sarhoş bir halde, elimde sıkı sıkı tuttuğum bardağımla yere oturdum.

Sanki yarışıyorlarmış gibi, bir yavru Galápagos kaplumbağası çetesi yerde üzerime doğru dörtnala koştu; şapka kutusu büyüklüğündeydiler ve her birinin kabuğunun üzerinde okunaklı harflerle "Hatıra" kelimesi yazılıydı.

Sos

Sos kaskatı sarı renkli buza dönüşmüş, yanan ateş etrafa sıçrıyordu, mağara soğuktu ve sarkıtlardan buz saçakları sarkıyordu. Neanderthal bir bebek, ta buzul çağından beri annesinin kollarında donmuş halde, tıpkı bir dansçı gibi geniş geniş uzanmıştı. Kusursuzca korunmuş bedenlerin üzerinde peş peşe flaşlar patlıyordu.

Limon

Limonu ortadan ikiye böldü, içinden haşlanmış lop bir yumurta çıktı.

Siğiller

Bir merdiven kamyonu uyarı kornasını çaldı ve elma ve karpuz yüklü at arabası da çarpışmayı az bir farkla atlattı. Sert bir frenle duran at arabası sallandı ve yarım düzine elma arabadan yere yuvarlana yuvarlana bir keçinin boynuna bağlı ipin ucundan tutan küçük bir oğlan çocuğunun önünde durdu. Keçi hiç vakit kaybetmeden elmalardan birini yemeye başladı. At arabasının sürücüsü dönerek bir elmayı yiyen keçiye baktı, bir de yerde duran elmalara, sonra ufaklığa dönüp nazik bir şekilde, "Önemli bir şey yok, öyle görünüyor ki bir hikâyenin kahramanlarıyız biz sadece," dedi.

Oğlansa şöyle yanıtladı, "Tut ki bütün çillerim siğile dönüşmüş."

Çimbalo Koleksiyoncusu

Evini terk edilmiş bir tuz madeninin asansör boşluğunun tam üzerine inşa etti, evinde, dışarıya açılan tek gözü, yerdeki gizli bir kapı olan ufacık bir oda vardı. Çimbalo koleksiyoncusuydu ve ne zaman böyle bir zil bulsa onu bir boşluktan aşağıya atar, sonra düşerken çıkardığı sesi dinlerdi. O da bir yazardı, benim gibi.

Mu'nun Eşyaları

Mu'nun eşyaları, Ur'un turkuvaz çanaktaki incileri öyle duruyor, cüretkâr mezar soyguncuları, ölüler üzerine doktora yapmış altı dazlak adam, arkeologlar, hepsi onları sevinçli sevinçli seyrediyor, "buluşları" (mavi kasenin üzerindeki altı sırıtış) altıbin sene boyunca tapınağın altında hiç dokunulmadan durmuş, her biri mükemmel bir

saflıkta. İncilerden en güzel olanı, kadife kumaşın üzerine konulurken şöyle der: "Eski kralların tebessümü nasıl da farklıydı."

Beşyüz Sarı Taksi

Kavşak sarı taksilerle doluydu.

Taksi şirketinin garajı yanıyordu ve haber taksi telsizinden tüm taksilere duyurulmuş, şehrin her yanından merak edip gelen taksiler oraya kümelenmişti. Taksiciler, yuvaları dağıtıldığından korkuya kapılan böcekler gibi toplanıp itfaiye arabalarının da yolunu tıkayarak yanmakta olan koca binanın etrafını çevirdiler; taksilerden bazıları yolun ortasında bırakılmıştı, şoförlerse dışarı çıkmış grup halinde yangını daha iyi nereden seyredebileceklerini konuşuyorlardı; sonra büyük bir gürültüyle iki kat çöktüğünde, alevler pencereleri yeniden şiddetle kapladığında ve bir yağ ve petrol dumanı göğe doğru yükseldiğinde, bir şey yapmak isteyen stres altındaki şoförler kornalarını öttürmeye başladı, beş yüz taksicinin çaldığı kornalardan çıkan o matem müziği, böylesine güçlü bir bandonun sesi nehrin öte yakasından duyulabiliyordu.

Yenisi Hakkında

Etiyopya'daki selin üzerinden kanat çırparak geçen leylek ufukta gözden kayboldu, aşağıda piramidin yanındaysa bir Nil serçesi, ölmekte olan Firavun için ötüyordu.

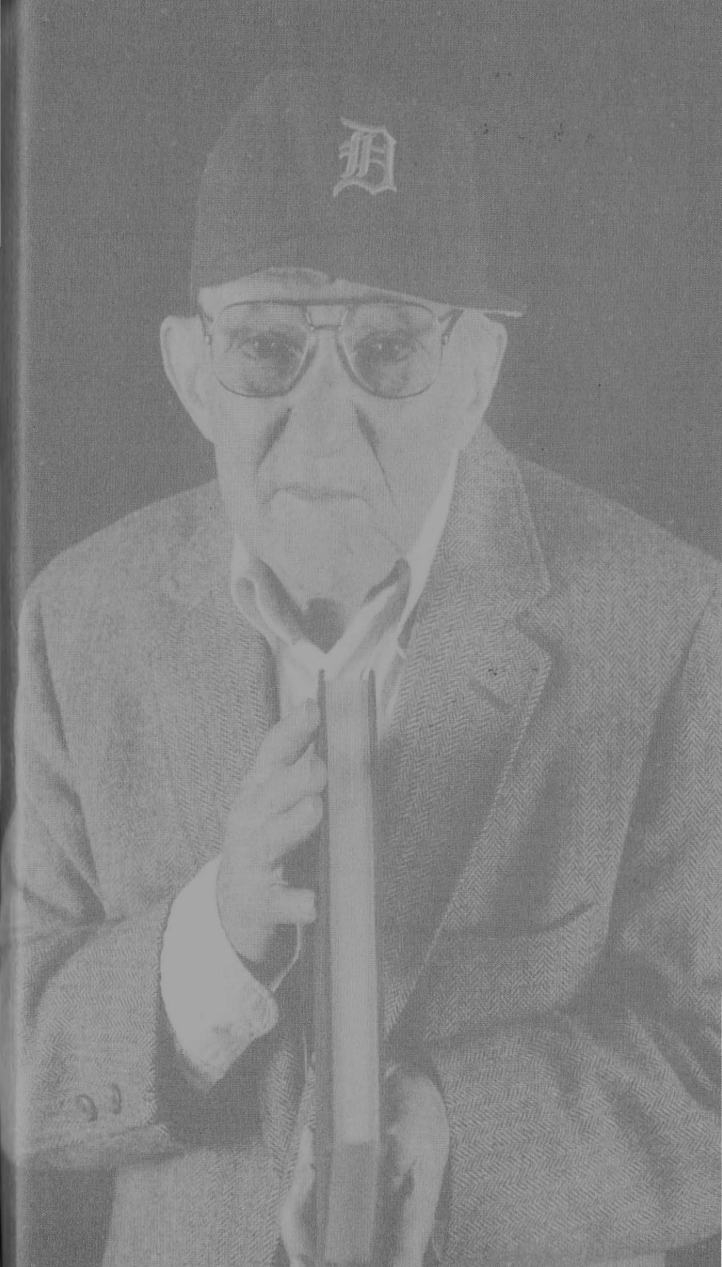
Çadırları çöl kumundaki alevler gibiydi.

Bağlı beyaz atlar güneşte ışıldıyordu.

Bezden sarayın iç kıvrımlarında bir çekirge kendi şarkısıyla serçeyi selamladı, sonra birlikte söylemeye devam ettiler.

Rüzgâr da katıldı onlara, vahadaki palmiyelerin dallarını salladı, çadırın direklerini gıcırdattı, sanki bu sabah çadırlar dans etmek istemişler gibi direkler yer değiştirdiler.

Yeni piramit, sessizliğini çoktan uygulamaya koymuştu bile.

zebraların hikâyecisi-I

KEDİLERİN DİLİ

SPENCER HOLST

Spencer Holst, Kurt Vonnegut ve Donald Barthelme ile Amerika'nın yaşayan edebiyatının sacayaklarından, onun kubbesini ayakta tutan direklerinden. Bunlardan daha önemlisi biz onu çok seviyoruz. Holst, dedalus'un mutlu sonla biten ve uzun yıllar süren bir rüyası. Mutluyuz.

Spencer Holst'a bir "gulyabani" ve "şeytan" denir, ama kendisi bir melek gibi yazar - insanı harekete geçiren ve hatta teşvik edici güce sahip o enfes kurmacasıyla gamlı bir melek gibi.

Joseph Catinella, Saturday Review

Holst, uzunca bir süredir yeraltı edebiyatının en beğenilen isimlerinden, bu çalışmasıysa daha geniş kitlelere ulaşmalı.

Library Journal

Mizah ve kurduğu ölüm sahnesi anlayışı, edebiyatın öncü kolunun bilge mizahçısı olarak özel bir konum kazandırıyor Holst'a.

The New York Times

Ayna-evrende yeraltı anonim kadim Aşağı Doğu Yakası Kafka düzyazı-şiirleri – gizemli bir gayrişahsilik, kendisinin peşinde olmayan – kabaca New York Amerikan argosu – Şehir argosu – Kof Buda merkezli masallar – Zamansal Mesafe üzerinden şimdiye bir dönüp bakmak – Bilim-kurgu Savaşları & Seksenler ve Polis Devleti'nde tıpkı benim gibi şimdiye dek yaşlanıp muşmulaya dönmüş olan Yazar – Hayal gücü 1940'ların Poe-eskinden Mailer'ın yeraltına, paranoyak troçkist Monroe Sokağı'na kadar gidiyor – Hasta bir yetenek, üçlü dörtlü şaşırtmacalar & tezatlar – aynı hayat gibi tutarsız, eski Kızılderili Aborijin bir hikâyeci – Hançervari Aydınlanmalar, Kahin'in "küçük fantezileri" – Sessiz canavar – Brooklyn Köprüsü'nü vuran fırtına – Zeka oyunları – Cezbedici! Cazibeli!

Allen Ginsberg

9 786059 203463

dedalus

Öykü: Kırk altı

www.dedaluskitap.com